

Ազգ

26 Հունվար 2018 ՈՐԻՔԱԹ 3(5499)

Ադրբեջանը չի հանգսանում

Հակառակ Սերժ Սարգսյանի նախորդ օրվա հորդորին, Ադրբեջանը չի հանգսանում:

Հունվարի 25-ի գիշերը՝ ժամը 02:00-ի սահմաններում, արցախ-ադրբեջանական հակամարտ զորքերի զինամասերը հարավարևելյան (Կուրդասկին) ուղղությամբ սեղակայված հայկական դիրքերից մեկի դաշտամասական հասկանում ՊԲ առաջադաս ուժերի կողմից հավասանակշիռ է հակառակորդի հետախուզողներին խմբի ներթափանցման փորձ:

Արցախի ՊՆ մամուլի ծառայությունից հայտնում են, որ ձեռնարկված կանխարգելիչ գործողությունների արդյունքում ադրբեջանական հասուկ ջոկատայինները հետ են շարժվել:

Ըստ նախնական տվյալների, հակառակորդի կողմում կան կորուստներ: Մամուլում հայտնված չէ:

Ս. Ա.

ՀԱՍԱՐԿԱԿԱՆ-ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ՎԵՐԼՈՒԹԱԿԱՆ ՀԱՐԱԹԱԹԵՐԹ

Օրերի շեշ

...Մինչ այդ՝ փորձ դիմանկարի

Չենք կարող ասել, թե այս անգամ էլ նախագահ Սերժ Սարգսյանին հաջողվեց անակնկալի բերել հանրությանը, երբ առաջարկելու դեպքում հայտարարեց Արմեն Սարգսյանի թեկնածությունը հանրապետության առաջադաս նախագահի դաշտում: Օրեր առաջ արդեն, հասկալի դիվանագիտական քաղաքականությունում, նաև մամուլում, այդ թվում՝ նաև մեր թերթում, քաղաքականությունում էր նրա անունը «նախընտրելիների» խիստ սեղմ քաղաքականության մասին հանրապետության նախագահը, այլ նրա գլխավորած կուսակցության մեկ այլ ներկայացուցիչ, ասենք՝ Ազգային ժողովում ՀՀԿ խմբակցության ղեկավարը հայտարարեց. այդպիսով, մեկ կողմից, կեղծվեց մեր երկրի խորհրդարանական կազմափոխման անցյալ փաստը, իսկ մյուս կողմից՝ գործող նախագահին կիսնայվեց առաջադաս նախագահի «թագադիրը» լինելու հանգամանքը՝ հետագա անդամակցություններից խուսափելու մտադրությամբ:

Ինչե՞ն է՝ Սա Հայաստանն է՝ իր ֆաղափական ավանդություններով:

Ամեն դարազայում նախագահ Սարգսյանի ընտրությունը կամ նախընտրությունը խիստ ուսումնասիրված է մամուլում հասկանալի և փայլուն, իսկական գրոսմայստերական փայլ: Քանզի, առաջին՝ Արմեն Սարգսյանը ուսանողական մասնագետից ու գիտական կոչումներից մինչև արհեստագիտական գիտական, դասախոսական ու բիզնես միջավայր անցում, այնուհետև դիվանագիտական դաշտում, բիզնես-միջնորդական առաջնություններ է ընդհուպ վարչապետական թեկնածու կարգավիճակում հասնում, ինչպես նաև մարդկային կամքի դրսևորման իմաստով՝ ֆաղցկելի հաղթահարում է, այնուհետև, կրկին վերադարձ բիզնեսի ու դիվանագիտական առաջնությունների դաշտ, կազմում է նորասկսված կարիերայի մի ողջ շղթա, որի գլխավոր առանձնահատկությունը ինքնաշեն կամ ինքնաստեղծ (self-made) մարդ լինելն է: Նա չի ժառանգել ոչ հարսություն է ոչ էլ դաշտում, այլ միայն՝ իր դարսկախայ է արցախահայ նախնիներից փոխանցված որակներ:

Երկրորդ՝ առաջադրված-առաջարկված նախագահի թեկնածուն ունի նաև ուշագրավ մի այլ որակ՝ բնասուր սաղանդ հարաբերություններ ստեղծելու է, թերևս նույնքան կարևոր, այդ հարաբերությունները դաշտում մեկուսացնելու է: Կրկնում են՝ բնասուր սաղանդ, որը օֆսորդները կարող են կասարելագործել, սակայն չեն կարող ստեղծել: Եվ հավանաբար հենց այդ հասկանալի է, որը անհրաժեշտ է՝ առավելաբար իր արտոդակարգային համարվող առաջադաս նախագահի դաշտում համար: Հարաբերություններ՝ որոնք առաջադաս վարչապետական իշխանությանը համահունչ, բայց ոչ՝ առաջնագծային ֆաղափականությանը խիստ անհրաժեշտ կլինեն՝ լրացուցիչ սարքեր խողովակներով:

Երրորդ՝ շուրջ 30 արված աշխատանքի բերումով, նաև ներքին հետաքրքրասիրությամբ, Արմեն Սարգսյանը սեր կապեր ու հարաբերություններ է ստեղծել ոչ միայն օտար, այլև սփյուռքահայ քաղաքականների, ավելի շուրջ՝ լայն հանրությանը հայտնի է անհայտ ցուցադրումների, ավելի շուրջ՝ լայն հանրությանը հայտնի է անհայտ ցուցադրումների հետ, որոնք հետզհետե գործնական նվազ հետաքրքրություն են ցուցաբերում առ Հայաստան՝ սարքեր դաշտում: Հետևաբար նրան կիսաջողվի, եթե արդեն են, ջերմություն է գործնական օգնությունը հաղորդել նրանց է, մյուս կողմից, սփյուռքահայ կապիտալը որդես լծակ օգնագործել հայաստանյան բիզնես միջավայրում կարգուկանոն մտնելու ուղղությամբ: Սակայն զգույշ, սփյուռքը միայն մեծահարուստները չեն: Նրանք չեն, որ ֆաղափականություն մղեցին է թելադրեն: Այնտեղ մի լինումավոր մարդիկ կան, հայ մարդիկ, նվիրյալ մարդիկ, որոնք մեր ավանդական կազմակերպությունների մեջ կան դուրս իրենց կարիքների հետ ունեն նաև իրենց շեշակներն ու համոզումները, ձգտումներն ու ակնկալությունները:

Միով բանի, եթե Արմեն Սարգսյանը մտքի նախագահի աթոռին, Սահմանադրությամբ իրեն հասնող իրավասությունների սահմանում անգամ կլինի կարևոր է անհրաժեշտ համալրում մեր ֆաղափական էլիտայի կազմում ոչ միայն ֆաղափական, այլև կառավարման միջավայրի առողջացման, զարգացման է գիտակցից երիտասարդությանը աստարեգ բերելու է ընդհանրապես մեր երկրի իմեջը գրավիչ դարձնելու ուղղությամբ:

Մինչ այդ՝ սղասենք նրա դաշտաստանին է ընտրությամբ:

ՆՍԿՈՒ ԿՎԵՏԻՔՅԱՆ

Դրսի ու ներսի հապկելիքը

ՄԱՐԻԵՍԱ ԽԱՉԱՏՐՅԱՆ

Հայաստանյան լրատվամիջոցների ջղաձիգ արձագանքից երեւում է (իսկ գիտե՞ք, որ հայաստանյան ՋԼՄ-ները մեծ մասամբ կառավարվում են մեկ կենտրոնից, չնայած իր բազմազան դաշտակալությանը), որ Կարեն Կարամյանը, այնուամենայնիվ, առաջադաս վարչապետի դաշտում առումով մրցակից է Սերժ Սարգսյանին: Այլապես՝ Եստվ-ում է Ֆրանսիայի նախագահ Մակրոնի հետ Հայաստանի նախագահ Սերժ Սարգսյանի հանդիպումների **սրիում-Ֆային** համադասկերի ֆոնին անհասկանալի է այն հետամտումը, թե լավ, Հայաստանի վարչապետին ինձը սարվա ընդմիջումից հետո ո՞ւմ մասնավոր ինքնաթիռով է Դավոս մեկնել: Կարծես ենթադրեմքում ասեն՝ ինչո՞ւ է մեկնել ու ի՞նչ իրավունքով է ճեշտական -ենթադրական հարցեր ֆնարկել այնտեղ, քանի որ, մեկ է, վարչապետը Սերժ Սարգսյանն է լինելու: Դե, եթե բարձր ղեկավարության համար նախա-

ստված ինքնաթիռը երկրի նախագահն էր գրադեցրել, վարչապետն էլ մասնավոր ինքնաթիռի ծառայությունից մեկ է օգտվել, ինչու գարմանալ ու այդտեղ կոռուպցիոն ռիսկեր որոնել, առանց ինքնաթիռի բա ոնց էր հասնելու Դավոս... Միգուցե այս հարցում կան կոռուպցիոն ռիսկեր՝ այլ երկրի հայ մեծահարուստի ինքնաթիռով է մեկնել, վճար-

ման-չվճարման խնդիր կա՝ երկու դեղումն էլ բացասական երանգների եզրահանգումների հնարավորությամբ, բայց ի՞նչ վաս է, որ Հայաստանը ներկայացված է եղել Դավոսի ճեշտական ֆորումում, միգուցե դրանից մի օգտակար բան դուրս կգա, օգուտն էլ մեկ է հապկել բացասական-դրականը կոռուպցիոն: ➡2

Ադրբեջանի եզակիության «փոփոխություն»

ԱՆԱՐԻՏ ՀՈՎԱՏԵԹՅԱՆ

Պերմանիս

Իլիամ Ալիեյը հանձնարարական է սվել միջոցառումների ծրագիր կազմել՝ հիշատակելու 1918- ին ադրբեջանցիների հանդեպ հայերի իրականացրած ցեղասպանության 100-ամյակը, հունվարի 18-ին իրազեկում է «Ազերթաջի» գերմաներեն սարքերակը, որ ակնհայտ ծավալում է, քան նույն լուրի նույն օրը հրադարակված անգլերեն օրհանակը. մեր հղանցիկ որոնումով ռուսերեն սարքերակ չգտանք: Ըստ հիշյալ ժողովրդագրության, երկրի դաշտակալներն հանձնարարվել է 100-ամյակի առթիվ հասուկ միտք գումարել: Նղասակը՝ «ադրբեջանական ու աշխարհի հանրությանը հայ բոլեւիկյան զինյալ միավորումների իրականացրած արյունոտ ոճադրությունների մասին ճշմարտությունը ներկայացնելն է», գրում է «Ազերթաջը» մարտի 31-ը ադրբեջանցիների ցեղասպանության օր ներկայացնելով: Վերջին 200 արիներից հայ ազգայնամուլների՝ մեր ազգի դեմ իրականացրած էթնիկ մաքրագումների, ցեղասպանության, զավթիչ ֆաղափականությունը ցավագին է եղել Ադրբեջանի:

մի դաշտության մեջ, գրում է դեշտական լրատում՝ գերմաներեն ընթերցողների համար մամուլում անգլերեն լրատումների՝ «Բավում նավերի դեմ համազարկին ավելացան զինյալ դաշտակալների հարձակումները ադրբեջանցիների սերի վրա, որ զանգվածային բնույթ կրեցին մինչև ադրիլ: Բավում է հարակից քաղաքներում հազարավոր խաղաղ ադրբեջանցիներ սղանվեցին, հրո ճարակ դարձան՝ սուկ իրենց ազգության դաշտառով: Բավում օրական 12 հազար ադրբեջանցի էր սղանվում, ընդհանուր թվաքանակով՝ 50 հազար մարդ: Չանգեզուրի քաղաքում՝ 10 հազար, Շամախիում՝ 10 հազար 270 առանձնակի դաշտանության գոհ է գրանցվել»:

Թեմէն լրատվամիջոցը թվեց ներկայացնելիս ինձն էլ կարծես «մոլորվում» է սույզ ֆանակ ներկայացնելու առումով, քանզի հայտնում սկսում է մեր դորոցներում դասավանդվող թվաքանությանը զուգահեռել դրա ադրբեջանական սարքերակը, բայց հավանաբար «արդարանալ» կկարողանա՝ ընթերցողը թեխնիկական սխալ կամ վրիպակ կարող է ընկալել թվերի ման ածադարությունը:

Ուրիշ բան Չանգեզուրի մասին հիշատակումը կամ երբ գրում է, թե

«Դուրայի քաղաքում դաշտակալներն ադրբեջանցիներին կոտորել, իսկական արյան բաղնիք են սարքել, իսկ 2007- ին այդ սեղանում հայտնաբերված զանգվածային գերմաներ վկայում է հայկական վանդալիզմի մասին: Ըստ հետազոտության՝ 1918- 1919- ին գրվեց մոտ 3 հազար հրեա են սղանվել»:

«Ազերթաջը» անգլերեն սարքերակում «դաշտական փաստերը» հարկ չի համարել ներկայացնել, փոխարենը արդիական շուրջ է հաղորդել նախկինում հրադարակված գերմաներեն մի գրված դաշտում, որի հեղինակը գերմանացի ֆաղափական մի գործիչ էր, որ դաշտանաթող լինելուց հետո Ադրբեջանի ու նրա «ողբերգական դաշտության նուրբ դրվագների» մասին ոչ ծավալում հրադարակումներ էր անում սեղանում մամուլում: Հրեաների սղանդի մասին հենց նրա գրիչն էր ազդարարել սարքեր առաջ: Ադրբեջանն իհարկե հապկարկել է, թե հրեաների դեմ իրականացված բռնությունն ու սղանդը անարձագանք չի մնա հասկալիս Գերմանիայում, մեր կարծիքով, այդ է դաշտառը, որ «Ազերթաջի» գերմաներեն սարքած այդ թեխսն այսֆան առասարքառ է: ➡8

Փողրիկ ազգի մեծ խնդիրները

էջ 5

Մուսցե՞ք այստեղ թումանյան-թիֆլիս-Սիամանյան

էջ 9

Կարո՞ղ են քրդերը Սիրիայում հաղթել

էջ 11

ԱՐՄԵՆ ՄԱՆՎԵԼՅԱՆ

դ.գ.թ.

«ԱԶԳ» քերթի խմբագրությունում միջազգայնագետ ՍՈՒՐԵՆ ՍԱՐԳՍՅԱՆԻ հետ տեղի ունեցավ երկխոսություն, որը որոշակի կրճատումներով ներկայացնում ենք մեր ընթերցողին:

- Ո՞րն էր Թրամփի հաղթանակի ժամանակը. այս թեմայով մեծ թվով ֆնանսիստներ, վերլուծություններ եղան և նույնիսկ այսօրվա կարծիք կար, որ սա միջին տրամադրությամբ անտեսելի հաղթանակ էր կամ նրա աղտոտությունը այսօրվա կոչված համակարգի դեմ: Ի՞նչ լավ ընկերը Կալիֆոռնիայից գրում էր, որ սա Merry Christmas հաղթանակ էր, նկատի ունենալ, որ Օբամայի օրոք զանգվածաբար հրաժարվում էին այդ արտադրությունից ու ներմուծվում էին Happy Holiday: Ինչու է, թվում էր կառավարման փոխանցման ինչ-որ համակարգ գոյություն ունի՝ դեմոկրատներ- հանրապետականներ, ու թվում էր, որ Թրամփը ոչ մի կերպ չէր տեղավորվում այս սխեմայի մեջ, սակայն Թրամփը հաղթեց, ի՞նչն էր Թրամփի հաղթանակի հիմնական գործոնը, ժամանակները:

- Տարբեր կարծիքներ կան, թե իրականում ինչ էր տեղի ունեցել: Այդ մասին գիրք է գրել նաև Յիլի Զիլարի Զիլարին, դրա մասին լուրջ վերլուծական աշխատանքներ են կատարել տարբեր վերլուծական կենտրոններ, փորձագիտական օրգանակներ: Օրինակ կա կարծիք, որ սա ոչ թե Թրամփի հաղթանակ էր, այլ Յիլարի Զիլարինի տարաբնույթը, ֆանի որ ժողովուրդը դժգոհ էր դեմոկրատներից, այդ բողոքի ալիքը հարվածեց հենց Յիլարի Զիլարինին, ֆանի որ նա Օբամայի ներքին և արտաքին քաղաքական գծերի օրոհակությունն էր իրականացնելու և միջին ամերիկացու համար դա անընդունելի էր: Հաջորդ կարծիքն այն էր, որ Թրամփը համակարգից դուրս մարդ էր, երբեք ղեկավար ժամանակ չգրադեցրած, հարուստ ու հաջողակ բիզնեսմեն, ում հաղթանակը հանրության բողոքն էր իսթեբլիշմենթի դեմ: Ամենակարգի ֆնանսիստներն էլ հափտարյուն հարձակում դեմոկրատների օրոհակ համակարգիչների վրա, մեծ ծավալի տեղեկատվական արտադրություն Յիլարի Զիլարինի էլ. փոստից ել այլն ել այլն: Շատերը կարծում են նաև, որ սա հրեական լոբբիից լուրջ աշխատանքի հետևանքն էր, ֆանի որ Թրամփը դարձավ ԱՄՆ-ի ամենախաղաղամտ և աշխատասերը: Այսինքն, գործոնները լուրջ են, վարկածները լուրջ են, սակայն ղեկավար էր հաճախ ամենքն նաև Թրամփի քաղաքական թիմի ղեկավարը: Շատ գրագետ աշխատանքներ կան, որոնք ամենքն հասկանալի կերպով հաղթել են նույնիսկ այն նախագծերում, որտեղ թվում էր, թե հաղթելու ժամանակ Թրամփը չուներ, իսկ Յիլարի Զիլարինը վստահ լինելով, որ այդ նախագծերը միևնույն է իրեն են ընտրելու, այդ նախագծերում նույնիսկ նախընտրական հանդիպումներ չուներին:

Այսինքն գործոնները լուրջ են, միայն մեկ, կամ առանցքային ժամանակ չկա: Բնականաբար, դա ամենաբարձրակարգ ամերիկացիների միջին խավը, որը դժգոհ լինելով ծայրահեղ լիբերալ հայացքներից, չէր կիսում Օբամայի վարչակարգի քաղաքականությունը թեկուզ նույն կրոնական համոզմունքներից ելնելով, դժգոհություն ուներ նույնաստիճանականների ամուսնության լեզվի:

մացման ժամանակ, որը, ինչպես հայտնի է, թույլատրեց գերազանց զարգացող կողմից հենց Օբամայի վարչակարգի օրոք: Այս բոլոր հանգամանքները հաճախ առնելով՝ Թրամփի թիմի ղեկավարները, ժողովրդի վերաբերմունքը, դեմոկրատներից հոգնած լինելը ել այլն, նաև հաճախ առնելով ռոստրալի սկզբունքը, որը սովորաբար աշխատում է ել դեմոկրատ նախագահներից հետո սովորաբար իշխանության են գալիս հանրապետականները ել հակառակը: 1901թ.-ից մինչ օրս ԱՄՆ-ն ունեցել է 12 հանրապետական ել 8 դեմոկրատ նախագահ, ովքեր հիմնականում ղեկավարել են ԱՄՆ-ն ռոստրալալ: Շատերը Թրամփի հաղթանակը դրսևանալու են էին նաև նրանով, որ նա հաջողակ բիզնեսմեն է ել կարող է զարգացնել ԱՄՆ սննդային ոլորտը, ինչը մեծ աջակցություն էր: Սա, կարծում են, հանգամանքների մեծ շղթա էր, որ բերեց Թրամփի հաղթանակին, այսինքն դժգոհությունը Զիլարինից մինչև

ցավ հասնել ել դա սվեց իր արդյունքները, որովհետև մի քանի խոսքեր ընկերություններ, այդ թվում մեքենաշինական, որոշեցին, որ իրենց գործարանները, որ էժան աշխատանքի ժամանակ սեղանի վրա էին ստեղծվել էին ամենքն Սեֆիկա, հետ են բերում ԱՄՆ:

Հաջորդը Apple ընկերությունն էր, որ հայտարարեց, որ հետ է բերում իր կադրերը, մոտ 300 մլրդ դոլարի չափով, ել օգտվում հարկային այդ նոր բարեփոխումներից, ինչը հնարավորություն էր սալիս նոր աշխատատեղեր ստեղծել ել այլն: Այսինքն այս հարկային բարեփոխումները, որոնց Թրամփը հասավ, սննդային ոլորտը գարկ սվեցին: Ի՞նչ էր ղեկավարում Թրամփը աղաքային, դա սննդային զարգացումն էր, դա իր համար առաջնային էր, դա իր սլոգանն է՝ «Առաջինը ամերիկյան», America first: Այսինքն, ինքը ասում է՝ մեծ մեծ է մեր ներքին հարցերը կարգավորել ել հետո քաղաքական աշխարհով: Ի՞նչ է անում՝ խնայողություն էր անում իր սննդային աշխատանքային փուլ էր ստեղծել ել լուրջ ֆինանս-

- Դե եթե նախագահ Թրամփն ասում է, որ ամբողջ արտադրությունը տեղափոխենք ԱՄՆ, դա նշանակում է, որ իր արտադրանքն էլ ղեկավար էր ստանդարտի հասցնի, այսինքն եթե նախկինում «Տոյոտա» էին արտադրում ճապոնացիներ, հիմա ասում էր արտադրում ԱՄՆ-ում ել այլն օրոհներ առաքելով: Այսինքն մի ամբողջ բիզնես սրանաբանությամբ առաջնորդող գործիչ է ել ըստ էության կարողանում էր այդ գործընթացները լավ կառավարել: Չնայած նրան, որ այսօր ֆնանսիստական նախագահ, որքան Թրամփն է, չի եղել ԱՄՆ ղեկավարման մեջ, որը ֆնանսիստական էր թե՛ ընդդիմության ել թե՛ իր կուսակցների կողմից, չնայած դրա՝ կայուն 38-42% աջակցություն ունի: Օրինակ, այս դեպքում 40.2 % ունի, ինչը, հաճախ առնելով նրա անվան լուրջ ձեռնարկները իրական կամ կեղծ սկանդալների, վաճառված չէ: Չնայած ֆնանսիստական նախագահ է, իրականում սննդային համար լավ բեկումնային փուլ էր ստեղծել ել լուրջ ֆինանս-

Նախագահ Դոնալդ Թրամփի մեկ տարին

Ներքին քաղաքականություն

չը Թրամփի թիմի ղեկավարները աշխատանք են այն բոլոր քաղաքականները, որոնց մասին խոսեցինք:

- Թրամփի սննդային քաղաքականության մասին: Կարծում ենք Օբամայի օրոք սկսեցին խոսել այսօրվա կոչված հետադարձության մասին, ինչը հանգեցրեց նրան, որ ամերիկյան արդյունաբերական մի քանի քաղաքականներ սննդային մեքենաշինության բնագավառում, ել նույնիսկ որոշ ընկերություններ սկսեցին դուրս բերել իրենց գործարանները՝ անցնելով Սեֆիկա կամ Չինաստան: Կա կարծիք, որ ամեն դեպքում ամերիկացիների համար ներքին քաղաքականությունը ավելի կարևոր է, ֆան արտաքինը ել ամերիկացիները ղեկավար ընտրում են ելնելով հենց այս հանգամանքից:

- Թրամփը՝ լինելով բիզնեսմեն, ունենալով խոսքեր կորպորացիաներ ղեկավարելու հմտություններ, կառավարելով միլիարդների օրգանառություն, ըստ էության լուրջ գիտի ինչպես ղեկավարել ղեկավարները բիզնեսի մոդելով: Թրամփը լինելով բիզնեսմեն, գալով Սոփիստիկ սոն, ղեկավար էր հասկանալ, թե ինչպես կարելի էր զարգացնել սննդային ոլորտը, մասնավորապես եթե դրա համար որոշակի ղեկավարներ կան: Դա առաջին հերթին հարկային բարեփոխումներն են, որին Թրամփը բավականին ակտիվ ղեկավար արդյունքներ կարողա-

սական միջոցներ էր ներգրավել: Հիշենք գեներալ գործարար Սաուդյան Արաբիայի հետ՝ մոտ 360 միլիարդ, ԱՄՆ ղեկավարման ամենամեծ գործարարն էր, դրանից հետո Զաթարին գեներալ ղեկավար էր, որը քանի որ ղեկավարում էր կան, որոնց ղեկավար էր. դա առաջին հերթին Իսրայելն էր ել այլն: Այսինքն դա լուրջ նախադրություն էր սալիս ղեկավարությունը: Բիզնես մոտեցում կա նույնիսկ Աֆղանստանի նկատմամբ: Առաջարկ կա, որ այսօր ֆինանսական միջոցներ ենք այստեղ ծախսել, մեզ սվեք ձեռք բնական ռեսուրսները ծախսելու փակելու համար: Այսինքն արտաքին քաղաքականության մեջ նույնպես գոյություն ունի բիզնեսի միջոցով ԱՄՆ օրոհների ստանդարտները:

Մինչև արտաքին քաղաքականության անցնելը՝ հակիրճ խոսենք նաև այդ ֆնանսիստական մասին՝ Թրամփի ել ՉԼՄ-ների ղեկավարումը:

Իրականում այդ ղեկավարումը կողմը դեմոկրատական ազդեցիկ մասնակց է՝ «Նյու Յորկ Թայմս», «Վաշինգտոն Փոստ», CNN. այսինքն դեմոկրատների ազդեցության սակ զսնվող հզոր ՉԼՄ-ներ, որոնք ղեկավարվում են հայտարարել Թրամփին, այլ ոչ թե հակառակը, ոչ մեկը չէր համարձակվի նախընտրական օրգանում ղեկավարվել ազդեցիկ ՉԼՄ-ների դեմ: Թրամփը մի քանի ղեկավարվել է ել նրանց մեղադրել կեղծ լուրեր տարածելու համար, ել կարծում են այստեղ ՉԼՄ-ները բացասական դերակատարություն են ունեցել իր լեգիտիմության ընկալման համար ամբողջ աշխարհում, որովհետև, ուզես թե չուզես, ԱՄՆ նախագահը գերտերության նախագահ է, ել երբ մամուլը երկրի ներքին խնդիրները բերում էր համապարհային հանրության առաջ էր փոխում, Թրամփը նաև լեգիտիմության ընկալման խնդիր էր ունենում, որովհետև նրան սկսում են բացասաբար վերաբերվել թե՛ Մեծ Բրիտանիայում, թե՛ Ֆրանսիայում, թե՛ Գերմանիայում, այսինքն սկսում են բացասաբար վերաբերվել նաև ԱՄՆ-ին, ու դա ուղղակի կամ անուղղակի ազդում էր թե՛ ԱՄՆ-ի, թե՛ Թրամփի իմիջի վրա:

(Չրոյցի օրոհակությունը հաջորդիվ՝ Թրամփի արտաքին քաղաքականությունը):

ԱՐԱ ՄԱՐՏԻՐՈՍՅԱԼ

Այն, ինչ սեղի է ունենում Սիրիայի հյուսիսում, ֆրոպանկ Աֆրիում եւ նրա շուրջ, միայն առաջին հայացքից կարող է թվալ, թե մեզ հետ կապ չունի: Գերերթյունների Կառու, թուրքական անվտանգության կոմիտեի, ֆրոպանկ կարճատևությունը՝ եթե համառոտ, առաջ այսպես կարելի է բնութագրել կացությունն այս սարածում: Եթե փոքր-ինչ մանրամասն, առաջ իրականությունը հետեյալն է՝ ԱՄՆ աջակցությունը վայելող ֆրոպանկ կողմը հրաժարվեց ընդունել Սիրիայի իշխանություններին չհակադրվելու եւ այդ սարածը նրանց հսկողության տակ անցկացնելու ռուսական կողմի առաջարկը: Զորքեր առավելեցին իրենց հովանավոր ԱՄՆ-ին, հուսալով, որ նա կխրախուսի իրենց եւ թույլ չի տա թուրքական հարձակում իրենց վրա: Զորքերը հերթական անգամ դա-

ուծի աջակցությունը: Կամ՝ ո՞ր դերակցությունը այդպես կվարվե: Հիմա, թե ի՞նչ կարող ունի այս ամենը Հայաստանի հետ: Բացի նրանից, որ ռազմական գործողությունները ծավալվում են մեզանից ոչ շատ հեռու, գլխավորը մեզ համար ուսանելի դասադրվել է այս ամենից: Հասկալի է հիմա, երբ մեր իշխանությունն ու ընդդիմությունը, ինչպես նաեւ լրատվամիջոցների գերակշիռ մեծամասնությունը տարված են Արեւմուտքի՝ ԱՄՆ եւ հասկալի է վերջինից: «Արեւմուտքը մեզ կօգնի» արտահայտությունը դարձել է մեր համայնքի մի սկզբնական կարգախոսը: Բանը հասել է նրան, որ մի ֆանի՝ վարդուց մոռացված եւ ֆալսեթային գործընթացների լուսանցքից էլ դուրս հայտնված «գործիչներ» հայտարարություն են հրատարակել իշխանական, բայց

«սահաբեկիչներից գերծ լուսանցք» կարգախոսով ռազմական ներխուժում իրականացնել Հայաստան: ՆԱՏՕ-ն, ԱՄՆ-ն, թե՛ Եվրամիությունը: Զորքերի դեղմում սրանցից ոչ ոք մասը մասին չի խփում: Ավելին, նախկինում էլ թուրքական զորքերը սահմանափակ ներխուժել էին Սիրիայի, Իրաքի տարածք, իսկ ավելի քան 40 տարի առաջ նույն Թուրքիան գրավել է մինչ այժմ էլ իր սիրադեմության տակ էլ դառնում էվրամիության անդամ երկրի՝ Կիպրոսի տարածքը: Ոչ այն ժամանակ, ոչ էլ հիմա ոչ ոք չի չարտեսել եւ չի չարտեսել որոշ գաղտնիքներ, ճիշտ այնպես, ինչպես ռազմիկ չի արվում թուրքական ներխուժումները Իրաք, Սիրիա կանխելու համար: Հայաստան թուրքական ներխուժման դեղմում տասները նույն է լինելու: Գուցե ԱՄՆ-ն ինչ-որ հայտարարությամբ հանդես գա, ինչպես հիմա

ՈՒՒԲԵՆ ՀԱՅՐԱՊԵՏՅԱԼ

Մտածվա «Ատոմակայանի սպանությունը»

Ռուսաստանյան մամուլի վերջին հրապարակումներում կարելի է հասկացվում Մեծամորի ատոմակայանի խնդիրը: Այստեղ հիմնադրվել են հասկանում, որ կնքվելով դայանագիտ ու դառնալով ատոմակայանի փակումը, Եվրամիությունը բնավ էլ իր մտահոգությունը չի արտահայտում Հայաստանի անվտանգության մասին. այս դարազան առհասարակ գոյություն չունի այդ հանրակցության համար: Գլխավոր հեռահար նպատակն է խոչընդոտել Հայաստան-Ռուսաստան («Ռուսաստան») համագործակցությանը հասկալի է ռուսաստանյան կորորացիան ատոմային էներգիայի համաձայնագրի շուրջ ռուս մղելու ազդեցիկ ծրագրի արգելադրում: Ժամանակին նույն Եվրամիությունը Լիսվայից, Բուլղարիայից ու Սլովենիայից դառնալով փակել իրենց ատոմակայանները, փոխարենը երաշխավորելով նրանց անդամագրումը այդ երկրախմբին (ի դեմ, այսօր նրանք շատ ավելի թանկ գնով էլեկտրաէներգիա են ներմուծում այլ երկրներից): «Թե ինչպես մեծ է ԵՄ-ի կողմից Հայաստանի ատոմային ռեսուրսները դրսևորվող ֆանահրական վերաբերմունքը, օրես գրել էր ռուսաստանյան «Ռեզոնանս» լրատվական գործակալությունը, հիմնադրվել է երեսուցուկուհի օրինակով: Վերջինիս հետ կնքվելով համաձայնագիր, նրան դառնալով չներկայացվեց փակել ատոմային էներգաբլոկները, թեև Ուկրաինայում ֆիչ չեն հայկականի ժողի ռեակցիոները»:

Ռուս մասնագետների կարծիքով, Հայաստանի էլեկտրաէներգիայի 40 տոկոսն ապահովող ատոմակայանի վերացման դեղմում երկրի էկոնոմիկան հետ կտրվի մի ֆանի տասնամյակով: Եվ դա այն դեղմում, երբ ոչ մի արեւմտյան դերակցություն, նմանապես Ռուսաստանը, 5 միլիարդ դոլար չեն սրամադրի ոչ միայն Հայաստանում, այլև առհասարակ ողջ անկայուն տարածաշրջանում որեւէ նոր ատոմակայան կառուցելու համար: Դժվար է չհամաձայնել ռուս փորձագետների հետ, որոնք զգնում են, որ հայկական «ատոմակայանի սպանություն» խնդիրը առաջին հերթին լուրջ մտահոգ ոչ թե Եվրամիությանը, այլ Հայաստանին, առավել եւս, որ իրավիճակը նախադեղ ունի: Ոչ ոք չի մոռացել այդ էլեկտրաէներգիայի փակումը: Եվ հազիվ թե որեւէ մեկը խղճմանք առիչ:

Տղալորություն չստեղծվի, թե ռուսները սարսափած են Մեծամորը Եվրամիության անվտանգության հարցում: Բնավ: Ռուսաստանը ներկայումս աշխարհում առաջին տեղն է գրավում արտասահմանում ատոմակայաններ կառուցելու ասպարեզում: Պաշտոնական սկսվելուց, ընթացքի մեջ է 34 էներգաբլոկների կառուցումը 12 երկրներում, ստասարկվում են սանյակ գործող ատոմակայաններ, հարստացված ուրան է մասակարարվում 16 երկրի, միջուկային վառելիքի համաձայնագրից Եվրամիության 17 տոկոսը ռուսական է եւ այլն:

Այդ դեղմում ինչու են ռուսաստանյան լրատվամիջոցները ժամանակ առ ժամանակ այնուամենայնիվ փնտրում այս թեման: Բանն այն է, որ այստեղ Մեծամորը սուկ ԵՄ-ին են համարում խոչընդոտող արեւմտյան անդրազգային (սրանսացիոնալ) կորորացիաների հետ մրցակցային դայալում: Ոչ մի հայտնագործություն՝ ինչպես մեծ ֆալսեթայինության մեջ, այնպես էլ մեծ բիզնեսում չկա բարոյականություն, կամ միայն Կառու: Աշխարհամասը դարգալիտ ստասարկում է այդ բնագավառի իր ընկերությունների Կառուները Ռուսաստանի: Ինչպես ասվեց, դասարկ ինչպես է Եվրամիության «անհանգստությունը» Մեծամորի անվտանգության հարցում: Ի վերջո Եվրամիությունը նույնպես «մտահոգված են» Ռուսաստանի կողմից Բելառուսում, Թուրքիայում, Զնդկաստանում արդեն կառուցվող ատոմակայանների, Եգիպտոսում, Գոնգարիայում, Զինաստանում, Ֆինլանդիայում ատոմային ծրագրերի իրագործման կապակցությամբ: Իրոք ուրիշ հարց է, թե այդ մասհարկերը երկրի ինչպես կարճաժամանակ Հայաստանում, որտեղ որեւէ արգելադրությունների հրահրած հակառուսական սրամադրությունների ֆոնի վրա «անհուն» սեր է բռնկվել Եվրամիայի նկատմամբ: Մնացել է միայն փարսել Թուրքիայի «սագնալները»:

Ռուսական լրատվամիջոցների՝ Մեծամորին առնչված հրապարակումները լուրջ է ընդունել որդես նախազգուշացում՝ հասկալի է այս հարցում լուրջ է լինել սրափ ու առանձնապես չհամակվել ավելորդ Եվրամիությունը: Խորհուրդը մեկն է. «Հայաստանում նոր ատոմակայանի կառուցման հեռանկարները խիստ խաբուսիկ են՝ անիրական: Գործողը վերացնելու դեղմում Հայաստանը կդառնա Արդեթյանի, Թուրքիայի եւ Վրաստանի էներգետիկ տասանորդ: Իսկ ի՞նչ է նշանակում դառնալ Արդեթյանի եւ Թուրքիայի տասանորդ, Հայաստանում լավ միջի հիշում»:

Չլրկնենք մեր ողբերգական անցյալն ու ֆրդերի ողբերգական ներկան

Կամ ով ո՞ւմ է դավաճանում եւ որտե՞ղ մեղավորներ փնտրում

Ժամաբար խաբվեցին, ինչի հիմնական մեղավորը, հանուն արդարության դեմ է մեծ, հենց իրենք են: Հետեւանք՝ թուրքական բանակը հարձակում է սկսել ֆրոպանկ այդ ֆալսեթի եւ հարակից տարածքների վրա, դա անվանելով «սահաբեկիչներից իր սահմանները մաքրելու» ուղղված օրինական գործողություն: Հակառակ ֆրոպանկ հույսերին, աշխարհն այժմ դիտորդի դերում է եւ, ամենայն հավանականությամբ այդպես էլ կմնա:

Ընդդիմադիր ձեւացող կալում, դա հանջելով Հայաստանից դուրս բերել ռուսական ռազմակայանը եւ հայթուրական սահմանը դառնալով ռուսական սահմանադրող ուժերը: Այժմ դիտարկենք, թե ի՞նչ կարող է այդ դեղմում սեղի ունենալ այստեղ՝ համայնքի իրավիճակի օրինակն աչքներիս առջև ունենալով:

է անում: Գուցե: Դա կօգնի՞ մեզ: Ոչ իհարկե, ինչպես չի օգնում ֆրդերին: ԵՄ-ն գուցե ինչ-որ բան կանի: Ասենք, ինչպես Ֆրանսիան հիմա՝ ՄԱԿ-ի անվտանգության խորհրդի միտ հրավիրի: Եվ ի՞նչ դրանից: Դարձյալ ոչինչ: ՆԱՏՕ-ի մասին խոսելն ավելորդ է՝ Թուրքիան Եվրամիության է մնալ այդ կառույցի անդամ: Եթե, Ասկած մի արասցե, նման սցենար լինի Հայաստանում, մե՞նք էլ ենք հետին թվով ասելու՝ ռուսները մեզ դավաճանեցին կամ դառնալով ներկայացնելու՝ մոռանալով մեր ցանկությանը կամ դառնալով նրանց հեռացած լինելը, մեր կույր հավասր աշխարհի ամերիկա-եվրոպայանսյան կողմի նկատմամբ:

ԱՄՆ-ն, փաստորեն, բացի թուրքական հարձակման վերաբերյալ բանավոր հայտարարություններից, ոչինչ չարեց՝ չդառնալով ֆրդերին: Անգամ զենիթային համակարգերի՝ ֆրդերին վաճառելու մասին տեղեկությունները չհաստատվեցին: Հակառակ դեղմում ականասես կլինեիք թուրքական օդուժի դեմ դրանց գործողության արդյունքին: Այսինքն, որքան էլ ԱՄՆ եւ Թուրքիայի դեկավարները լեզվակռիվ տան միմյանց հետ, միտենույն է՝ Թուրքիան ավելի կարելու է ԱՄՆ-ի համար, քան ֆրդերը: Նույնը կարելի է ասել նաեւ Եվրոպական երկրների մասին: Եթե է, Ֆրանսիան ՄԱԿ-ի Անվտանգության խորհրդի միտ հրավիրեց թուրքական հարձակման կապակցությամբ, բայց դա ավարսվեց առանց որեւէ հայտարարություն ընդունելու: Եվ ամենագլխապես լինելով այս ամենից հետո, ֆրոպանկ որոշ առաջնորդներ հայտարարեցին, որ... Ռուսաստանը իրենց դավաճանեց, չնայած, որ հենց իրենք չեն համաձայնվել ընդունել ռուսների առաջարկը: Ի՞նչ դեմ է աներ Ռուսաստանը դրանից հետո՝ սեփական զինվորականների կյանքի գնով դառնալու երբ ֆրդերին, որոնք առավելին էին այլ

նրդիմադիր ձեւացող կալում, դա հանջելով Հայաստանից դուրս բերել ռուսական ռազմակայանը եւ հայթուրական սահմանը դառնալով ռուսական սահմանադրող ուժերը: Այժմ դիտարկենք, թե ի՞նչ կարող է այդ դեղմում սեղի ունենալ այստեղ՝ համայնքի իրավիճակի օրինակն աչքներիս առջև ունենալով:

Այժմ դիտարկենք, թե ի՞նչ կարող է այդ դեղմում սեղի ունենալ այստեղ՝ համայնքի իրավիճակի օրինակն աչքներիս առջև ունենալով:

Քրքր Քրքրոյանի «նոր» կենսագրությունը՝ NAASR-ում

Առաջիկա փետրվարի 1-ին Բելմոնտի (Մասաչուսեթս) հայկական ուսումնասիրությունների եւ հետազոտությունների ազգային Ասոցիացիայի կենտրոնում (NAASR) վեբերան լրագրող Ուիլյամ Ռեմպելը ներկայացնելու է «Խաղամուղը» (The Gambler) վեբերանը իր նոր գիրքը Քրքր Քրքրոյանի մասին:

Վերածվեց խիզախ օդաչուի, կինոմագնսի, համարձակ ու ռիսկերից չվախեցող գործարարի, ով վերափոխեց Լաս Վեգասն ու Դոլիվուդը:

Ն.Ս.

ՈՍՏԵՆ ԿՈՉՄՈՅԱԼ

Ս. Կապուտիկյանի վերջին տարեդարձը

Գյումրիում գործող «Թռչունյան» գիտեթիկը սարվա մեջ մի ֆանի անգամ հյուրընկալում էր Հայաստանի և սփյուռքի մավորակներին, արվեստի գործիչներին, ճանաչված լրագրողներին, եւ 2006 թվականին, ինչդեպ ասում են, հերթը հասել էր Սիլվա Կապուտիկյանին, որի հանդիպման մի ֆանի ղայմանավորվածություններ չէին կայացել զանազան ղայսճաններով: Վերջապէս, որոպէս բանաստեղծուհու հրավիրել իր ծննդան օրը, որը ոչ միայն կայացավ, այլեւ մնաց մանկատան ղայսմության մեջ, ոսկէ ֆոնդում, թէ հյուրի բացառիկ կերպարի, թէ կազմակերպական անակնկալների իմաստով:

2006թ. ձմեռը խիստ էր ու ճյունառատ: Որոպէս էր, որ հունվարի 20-ի առավոտյան ժամը 11-ին դուրս էին գալիս դեղի Գյումրի եւ հաջորդ օրը վերադառնալու էին, մեկ գիշեր մնալով «Թռչունյանում»: Նեված օրը Սիլվան զանգահարեց առավոտյան եւ խնդրեց մեկնման ժամը փոխել եւ Երեւանից դուրս գալ ժամը 13-ին, որից հետո նորից ժամը փոխեց, ֆանի որ բանաստեղծուհու մոտ էր եկել նրան շնորհավորելու Օհան Դուրյանը, այն ժամանակվա մեակոյթի նախարար՝ Կարինե խոփկյանը, ով բերել էր նաեւ վարչապէս Անդրանիկ Մարգարյանի շնորհավորանքները, ոստի խումբը դեղի Գյումրի շարժվեց միայն ժամը 17-ին, փաստորէն մթնով: Բնականապար, սազմադած էին, ֆանի որ ճանադարհը այդ օրերին փակվում էր, բայց Կապուտիկյանը ղայնեց մեկնել:

Մեկնեցիմ էր-ու մեքենայով, վադորոք խնդրելով, որ Թալինի խաչմերուկում մեզ «Ջիդ» դիմավորի ու ժամը 20-ի շրջանում հասանք Գյումրի: Քանի որ արդէն սարածամ էր, սաների ողջույնը մնաց հաջորդ օրվա, իսկ աշխատակազմը եւ այլ գյումրեցիներ հավաքեցին սրահներից մեկում, ինչդեպ ասում են, աղ ու հացի: Երեկոն կանաց - կանաց ջերմացավ, Սիլվան աշխուճացավ եւ մսավ իր դերի մեջ ու երբ մեծարանքի ու զովեստի խոսքերը հասան բարձրակէտին, Սիլվան կասակով ասաց. բա զուռնա-դիողն ո՞ր է: Ասելուն դեպ սրահի դռները բացվեցին ու զուռնա-դիողը աղմուկով ներս մսավ: Վստահ են, թէ ընթերցողը կդասկերացնի դահի բացառիկ ջերմությունն ու խանդավառությունը, որը բնականապար վերածվեց, կարճ ասած, ֆէֆի:

Քանի որ Սիլվան հոգմած էր, հուզված, որոպէս իրեն սրամարդված սենյակի հարեւանությամբ շեղավորել նրան ուղեկցող, «Մուդնի» հրատարակչության ճեօրեն՝ Ռուզան Պետրոսյանին, ով ուսողի դեպ է լինել եւ մոտենալու էր Սիլվային, նրա զանգը լսելուն դեպ: Միայն առավոտյան իմացանք, որ Սիլվան գիշերը երկու անգամ, դասահաբար, կղել էր զանգի կոճակին եւ արթնացրել ոչ միայն Ռուզանին: Օրը սկսվեց զավեւոտ, աղա առավոտվա նախաճաշով թեմի առաջնորդ՝ Միքայել Սրբազանի հեք, որից հետո մի բացառիկ, ջերմ ու խանդավառ հանդիպմամբ շարունակվեց: Թե ինչ կասարվեց Կապուտիկյանի հեք, երբ դահիլմ մսավ Երեւանից ժամանած մսավորակներին խումբը, դա խոսքով դժվար է նկարագրել...

Սաները համերգային մի ծաղկեփնջով ցնցեցին դահիլմը, ուր ներկա էր ողջ Սեվերակի թաղը: Հանդիպումը կմնա մանուկների հիշողության մեջ հասկադեպ իր ավարտով, Սիլվայի բացառիկ հայրենասեր սրամարանված, թէ մսահոգ, թէ լավասեռ, բոցաւունչ էլույթով: Իրենց ողջույնի խոսքերն ասացին հյուրերից Զույր Արուսյակը եւ Հայր Վարդանը, Սիլվային անվանելով աշխարհասփյուռ հայության փառքն ու դարձանքը: Ավելորդ է ասել, թէ ինչդեպ անցավ մանուկների հեք համատեղ ճաշը, Կապուտիկյանի թամադայությամբ, որը նշանակում է մթնուլորի նկարագրության նշանողը ավելի բարձրացնելու անհնարինունություն:

Երեւան հասանք երեկոյան ժամը ութին, ճանադարհին թողնելով սասնյակ մեքենաներ ճյունառատ ճամփեզերին: Օրեր անց Սիլվան մի լուսադասակով էր հիշում «Թռչունյան» սան սաների հեք իր հանդիպումը, ուր նա թողեց սիրո, մայրական ջերմության ու հայրենասիրության կորիզներ: Ինչ կանխազգացում կամ ինչ խոսքը Սիլվայի մեջ, որ չնայած ժամանակի սղությանը, նա ցանկություն հայնեց այցելել Հիւրադի հուշարձանին, որը կերտված էր իրենց զավակի՝ Արա Հիւրադի ճեօքով: Միայն Արարիչը կարող է ասել, ֆանի որ նա էր որոպէս, թէ սա էր լինելու նրա վերջին սարեդարձը... Արդյո՞ք իմանալով, որ դա իր վերջին սարեդարձն էր...

ՄՈՐԻԵԼ ՄԻՐԱԶ-ՎԱՅՄԲԱՆ

Գերմանիա

Սոսրեւ բարձմանաբար «Արմինյն Սիրո-Սիեթթեյր» շարաբարերի բեռլինյան բղբակցի հողվածը՝ կրճասված սարբերակով:

Նոր սարին միք էլ լավ ժամանակ է դարսավորվելու, որ կդառնանք ավելի լավը: Քաղաքական դեկավարների համար դա առիթ է խորհրդածելու անցած սարվա մասին եւ ծրարեր մեակելու՝ մոտ աղազայի վերաբերյալ: Այդ իմաստով Թուրքիան բացառությունն չէր: Նոր սարվա իր ելույթի ժամանակ նախազահ Երդողանն ա-

անցկացնելու համար Գերմանիայում եւ Ֆրանսիայում: Հունվարի 6-ին Ֆավուօղլուն ուղեւորվեց Գուլար (Գերմանիա)՝ հանդիպելու իր գործընկեր Ջիզմար Գաբրիելին, որն անցյալ նոյեմբերին Անթալիա էր այցելել: Նախքան հանդիպումը վերջինս հայտարարել էր, որ բարձրացնելու է թուրքական բանտրում դեռեւս որդես ֆաղաքական բանսարկայների դասանդ ղայհված 8 գերմանացի լրագրողների (որոնցից անեւնահայնին Դեմիզ Հուչեյն է) հարցը, որդեսուդ կարելի լինի «նավարկել բնականոն ջրերում» Թուրքիայի հեք: Նա իր սանը ընդունեց Չավուօղլուին, հյուրասիրեց թուրքական թեյ՝ թուրքական սղասներից: Տոնայնությունը փոխված էր վերջին շրջանի նրա հայտարար-

դա տեղի չունեւա, հարաբերությունների կարգավորման մասին խոսք լինել չի կարող»: Համարյա զուգահեռաբար, հունվարի 5-ին Ֆրանսիայի նախազահ Մակրոնը Փարիզում ընդունեց նախազահ Երդողանին, որը «Ֆիզարո» թերթում հանդես գալով իր կարծիքն էր հայնեց «դարերի դասմություն ունեցող» հարաբերությունների կարգավորման վերաբերյալ: Երդողանը հավանաբար Ֆրանսիան դիսարկում էր որդես Եվրոմիության ներկայացուցչի եւ անուոտ հույսեր փայփայում այդ կառույցին անդամակցելու ուղղությամբ: Սակայն սարածաշրջանային հարցերի (Պաղեստին, Իսրայել, Երուսաղեմ, Սիրիա) համատեղ իննարկումներից հետո հրավիրված մամուլի առուլիսի ժամա-

Երդողանի նոր սարվա որոշումները

ասց, որ դժվարին մի սարի անցկացնելուց հետո նա ակնկալում է բարեկամական հարաբերությունները վերահաստատել Եվրոպայի հեք, նվազեցնել իր թեմաների ֆանակը եւ ավելացնել բարեկամ երկրների ֆանակը: «Իրականում լուրջ խնդիրներ չկան Եվրոպական երկրների (ինչդիսի են Գերմանիան, Ֆրանսիան եւ Հոլանդիան) հեք: Նրանք վաղեմի բարեկամներ են», ավելացրեց նա: Նախազահի արսասանած խոսքերը դասադանեց արգործնախարար Մեվլուտ Չավուօղլուն «Funke» մեղիա խմբակցությանը սրամարբելով մի խմբազրական, որեղ նուում էր, որ Գերմանիան եւ Թուրքիան հարաբերությունների նոր փուլ դեպ է սկսել: «Դրանք բարեկամություն եւ համագործակցության 300 սարվա վաղեմություն ունեն, եւ մեք դեպ է փորձենք հաղթահարել ներկա ճգնաժամը», գրել էր նա մասնակցելով չորս նախաղայման: Երկու կողմերը դեպ է հանդես գան որդես հավասար գործընկերների, Գերմանիան դեպ է ճանաչի, որ վերջին 15 սարում Թուրքիան առաջընթաց է արձանագրել, ֆաղաքական երկխոսությունները դեպ է տեղի ունեւան անեւնաբարձ մակարակով, վստահության մթնուլորում եւ եթե անհրաժեք է՝ ոչ դասադանական ուղիներով, խուսափելու համար անդազոզող դիվանագիտությունից եւ դողուլիսական, տսակներն նղասակներից:

Ջիզմար Գաբրիելը թեյ է հյուրասիրում Չավուօղլուին

Երկու կողմերը դեպ է հանդես գան որդես հավասար գործընկերների, Գերմանիան դեպ է ճանաչի, որ վերջին 15 սարում Թուրքիան առաջընթաց է արձանագրել, ֆաղաքական երկխոսությունները դեպ է տեղի ունեւան անեւնաբարձ մակարակով, վստահության մթնուլորում եւ եթե անհրաժեք է՝ ոչ դասադանական ուղիներով, խուսափելու համար անդազոզող դիվանագիտությունից եւ դողուլիսական, տսակներն նղասակներից:

Երկխոսությունը դեպ է լինի գործնական: Լեզուն՝ կարեկցական: «Գերմանիան հավանաբար լրիվ չի հասկացել 2016 թվի դեպական հեղաշրջման արդյունքում Թուրքիայի կրած սրավման: Նա դեպ է ավելի վճռական դիրորոշում ընդունի Գյուլենի շարժման եւ PKK-ի նկատմամբ», գրել էր նա, ավելացնելով, որ եթե Գերմանիան մեկ ֆայլով ընդառաջ գնար Թուրքիային, աղա Թուրքիան երկու ֆայլով ընդառաջ կգնար Գերմանիային:

Երկու ֆաղաքական գործիչները, այնուհետեւ, ճանադարհ ընկան դեղի Եվրոպա բարձր մակարակի հանդիպումներ

ությունների հեք համեմատած: Նա զովաբանեց Թուրքիային հեքաշտեւազմյան շրջանում Գերմանիայի վերակառուցմանը մասնակցելու եւ ներկա ժամանակներում սիրիացի փայսսականների հարցում գործադրած ջանքերի համար, բայց նաեւ նեք, որ «երկու կողմերը ոչ միք են միեւնույն կարծիքին»:

Պեք է ասել, որ սարակարծությունները բազմաթիվ են եւ բավականին լուրջ: Դրանցում անեւնակարեւորը գերմանացի լրագրողների բանսարկված մնալն է: «Վեյթ»-ի թղթակից Հուչեյն ավելի ֆան 10 ամիս է ազասազրկման մեջ Թուրքիայում, չնայած առ այսօր որեւէ դասադանական մեղադրանք չի ներկայացվել նրան: Հաջորդը բանավոր վիրավորանքներն են («նացիսական մեթողներ»), որ Թուրքիայի նախազահն ու արգործնախարարը հասցրել էին գերմանացի բարձրասիճան ֆաղաքական գործիչներին, որի արդյունքում դադարեցվել էին գերմանական գեմերի մասակարարումը Թուրքիային: Այդ դասադանով էլ երբ Չավուօղլուն ցանկություն հայնեց վերականգնել մասակարարունը, մամուլի արձագանքները չուսադան: Ազաս դեմոկրատական կուսակցության փոխնախազահ Ալեքսանդր Լամբրոնիլը արգործնախարարին հարցրեց, թէ ինչու իր իմնաթիռով Գերմանիա չէր վերադարձրել բանսարկված լրագրողներին: Իսկ կանաչների կուսակցության առաջնորդ Էոզդեմիրն ավելացրեց, որ «մինչեւ

նակ Մակրոնը հսակեցրեց, որ Թուրքիայի ԵՄ անդամակցությունը հնարավոր չէր ներկա դայմաններում: «Գուցե միայն համագործակցություն կամ գործընկերություն», ասաց նա, խորակելով Երդողանի հույսերը: Հուսալիված՝ Թուրքիայի նախազահը նեք, որ «անվերջ խնդրողի դերում լինել հնարավոր չէր: 54 սարի է, ինչ մեք սղասում ենք եւ դա հողմեցուցի է», նեք նա, ավելացնելով՝ «գուցե դա մեզ մի հսակ որոշումներ ընդունելու»:

Սիրիայի աղաբեկիչ խմբավորումներին գեմ մասակարարելու մասին ֆրանսիացի լրագրողի հարցը հունից հանեց Երդողանին, որ կեսամբանով ասաց. «Չզուտացրել մման հարցեր սալուց: Ձեր առաջ կանգնած չէ մեկը, ով հեքսությամբ կուլ կսանան հարցադրումները»:

Մամուլի առուլիսի ամբողջ ընթացքում բողոքի ցույցերն անդակաս էին: «Amnesty International-ից» բացի փողոց էր դուրս եկել «Femen» կանանց իրավունքների դասադան կազմակերպությունը, որի ներկայացուցիչները կիսամերկ, բաց կրծերով, հավաքվածներին մեքնյունեք բաժանեցին, որոնցում նեվա էին «աղացած մարդու իրավունքներ» եւ «խաւած լրագրողներ» ճաւասեւակները:

Որդես եզրակացություն կարելի է նեք, որ նոր սարին այնքան էլ լավ չի սկսվել Երդողանի համար: Ասում են, երբեմն, որոշումները չեն ընթանում ըստ ծրարված կանխատեսումների: Թարգմ. Տ. ՕՐՈՒԿՅԱՆԷ

ՄՈՒՐԵՆ Թ. ՍԱՐԳՍՅԱՆ

ողոյ

Շաս դժվար է գրել մի գրի մասին (*), որը նվիրված է այնտիպի հանրաճանաչ եւ վասակաւաս գիտնականի, որտիսին է արսասահմանյան բազմաթիվ գիտական աւկադեմիաների անդամ, Պասմական գիտությունների դոկտոր, դոկտոր, ՀՀ ԳԱԱ թղթակից-անդամ, գիտության վասակավոր գործիչ **Նիկոլայ Հովհաննիսյանը**: Մարդ-գիտնական, ում համար «Պասմագիտությունը աղոթասուն է, իսկ Պասմաբանը՝ նրա մենավոր մի խցում ա- Պասմանած միայնակ մաքառող, բոլորի կողմից լված մի ծերունի աղոթասաց» (էջ 5), ով 1990-ական թթ. դժվարագույն օրերին կարողացավ Պասմաբանի հայ արեւելագետների գեներալընդ եւ հայ արեւելագիտական աւկադեմիական կենտրոնը վերածել միջազգային չափանիւժերով բարձրակարգ գիտական հաստատության:

Դասական արեւելագետն ու ալանավոր սեսաբան-վերլուծաբանը «Նոր գաղափարների գեներատոր», «Ստեղծագործ եւ կառուցողական գաղափարների աղբյուր», «Իմաստուն Պասմաբանը» համաւասարհային արեւելագիտությունը եւ իր նախասիրած արաբագիտությունը հարստացրել է նոր ուղղություններով, նոր հայեցակարգային եւ հիմնարար սեսառույթներով՝ դառնալով հայկական արաբագիտության դոկտորի հիմնադիրը:

Ինձ՝ գիտության աստարեզի համեստ մասկիս համար, անչափ գնահատելի, ինչ-որ ճեղ նույնիսկ անիրական թվացող ու բացառիկ հաճելի երեսույթ է աղբյուր եւ ստեղծագործել կենդանի դասական Ն. Հովհաննիսյանի կողմին: Ունկնդիր լինել մեր հաջողակամիսն ու եարունակական հորդորներին՝ երբեք ցած չընել գրիչը, քանի որ ինչդեմ ինքն է սիրում ասել՝ չաւխասող գրիչն ալելի շուս է փչանում, արից դուրս գալիս, քան որեւէ այլ աւխասող բան: Ինչդեմ նաեւ՝ իրավում վերադասել խոսք ասելու նրան նվիրված գրի մասին: Նրա խոսքերի հետեւում միւս գործն է ու դրանք ասելու մեծագույն իրավումը, որ նա վասակել է գրելով 80 մեմագրություն եւ 480-ից ալելի գիտական հողվածներ, որոնք թարգմանվել եւ լույս են սեսել աւխարհի ժողովուրդների շուրջ 15 լեզուներով: Աւխասություններ, որոնց վերաբերյալ սարբեր երկրներում հրասարակվել են ալելի քան 220 գրախոսականներ, գիտական կարծիքներ եւ այլ բնույթի արձագանքներ, ինչն ինքնին հաղվարդեմ երեսույթ է:

Երկարատե ու բեղմնավոր գիտական կյանը Ն. Հովհաննիսյանն սկսել է 1960 թվականին: Դառնալով ՀՀ ԳԱԱ բազմանդամ ընտանիքի անդամ, նդասակալաց գիտնականը ֆրսնաջան աւխասանի բնորիկ կարողացավ արեւելագիտությունը դարձնել գիտական այն կարետուր ուղղություններից մեկը, որը կոչված էր ծառայելու երկրի (ԽՍՀՄ-ի, որի բաղկացուցիչ մասն էր ՀԽՍՀ-ն) ռազմական, քաղաքական, սեսեսական եւ մակութային արհերին: Նաեւ նրա ջանքերի բնորիկ երեսանը դարձել էր արեւելագետների կենտրոններից մեկը, որի անմիջական արգասիքը եղավ արեւելագիտության բաժնի հեմի վրա 1971 թ. արեւելագիտության ինստիտուտի հիմնադրումը: Դա կանխորոշեց Ն. Հովհաննիսյանի հետագա գիտական գործունեության ուղղվածությունը՝ արեւելագիտությունը եւ մասնավորադեմ՝ արաբագիտությունը, որին ալանավոր գիտնականը նվիրել է ալելի քան կես դար եւ որը նրան բերեց միջազգային մեծ ճանաչում: Իսկ դրան նդասել է նրա գիտելիքների վիթխարի դասարը, «երկաթյա սրամաբանությունը, ֆնական-վերլուծական մեծ կարողությունները եւ ընդհանրացումներ կասարելու բարձր մակարդակը» (էջ 12):

*) «Նիկոլայ Հովհաննիսյանը - 85»:
Երեսան, 2017, «Չանգակ» հրս., 304 էջ:
06.11.2017-18.01.2018

Ն. Հովհաննիսյանի ամենակնիկ մասնակցության, կազմակերպական լայն ընդունակությունների ու ժաջան աւխասանի բնորիկ կանխագծվեցին ինստիտուտի ուսումնասիրությունների գիտական կարետուր ուղղությունները, որոնք ունեն նաեւ ռազմավարական եւ գործնական նւանակություն: Մի աղթով ընդգծելով արեւելագիտության կարետուր դերակասարությունն ու նւանակությունը Ն. Հովհաննիսյանը միանգամայն իրավացիորեն շեւսել է. «Հայ արեւելագիտությունը չի կարող լինել հայագիտության աղախիւնը: Արեւելագիտությունը համաւասարհային գիտություն է, որի բաղկացուցիչ մասերից մեկն էլ հեմց հայագիտությունն է» (էջ 14): Ընդգծեմ, որ այսօր դոկտոր Ն. Հովհաննիսյանի այս սեսակետը եւ դրա վրա խարսխված դիրքորոշումը արետի կողմից արժանաւակ հավանության, ընդունվեց Պասմաբանի եւ այսօր էլ դրված է հայ արեւելագիտության՝ որդես գիտության առանձին ուղղության, հայեցակարգի հիմուն: Գրում թվարկված են այն բոլոր հայրենի ու օսար գիտական կազմակերպությունները,

խասություն» եւ դա ամբողջադեմ արվել է Պեսական ֆինանսավորումով: Իսկ 1995-2006 թթ., այսինքն՝ Ն. Հովհաննիսյանի սնորեմության 11 սարիների ընթացում՝ եւս 160 աւխասություն, որոնք բոլորն էլ հրասարակվել են նրա ջանքերով ձեմք բերված արսասահմանյան դրամաւանորիների միջոցով, որը «նեկորդային թռիչք էր» (էջ 36):

Մեկ այլ, ոչ Պակաս կարետուր փաս էլ են շեւսում հեղինակները: Ն. Հովհաննիսյանի սնորեմության սարիներին ինստիտուտի ալելի քան 65 արեւելագետներ Պասմանել են գիտական թեզեր, կազմակերպվել են զգալի թվով գիտաժողովներ, որոնց բնորիկ էր նաեւ, որ «միջազգային հարաբերությունների կենտրոնը Արեւմուտքից աստիճանաբար սեղափոխվում է Արեւելյան Ասիա» (էջ 40):

Գրի կարետուրագույն բաժինը նվիրված է Ն. Հովհաննիսյանի գիտական գործունեությանն ու գիտական վասակին: Հեղինակները նշելով, որ մեծահարգ դոկտորն ինքնասիղ, բազմակողմանիորեն զարգացած, իր էութամբ նորարարական բնույթի սողանդավոր գիտնական

էլ Պասահական չէ, որ դրանց լուսաբանությանը նա նվիրել է հետազոտությունների մի ամբողջ արք մոս 20 մեմագրություն եւ 100-ից ալելի գիտական հողվածներ, որոնք լույս են սեսել սարբեր երկրներում սարբեր լեզուներով: Ասվածը հաստատելու նկասառումով հեղինակները դիտարկում են նրա մի քանի աւխասություններ եւ հողաններ կասարում այդ աւխասությունների վերաբերյալ հայ եւ օսար նւանակուր մասնակցությունների հայտնած կարծիքներին: Մեր կարծիքով էլ դրանցից յուրաքանչյուրը յուրաքանակ բողոք է սեղի ունեցած ցեղասողանության դեմ եւ «սեղմված բռունցք՝ ընդդեմ Թուրքիայի ժխտողական քաղաքականության» (էջ 96): Դրանցում առանձնակի սեղ ունի «Արեւմոցիդը ճանաչված ցեղասողանություն է» փոքրածակալ, սակայն ասելիով շաս հարուս աւխասությունը, որը ուսումնասիրողների կողմից անվանվել է. «Հանրագիտարան Հայոց գեներալի՝ Արեւմոցիդի մասին» (էջ 102):

Հեղինակների կարծիքով առանձին հետաքրքրություն են ներկայացում նաեւ Ն. Հովհաննիսյանի այն աւխասությունները,

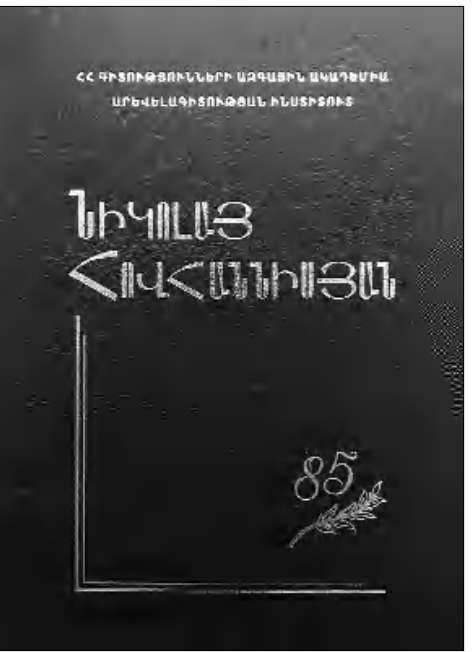
Վասակաւաս գիտնականին ու Պասվարժան քաղաքացուն վայել հրասարակություն

ը, որոնք անդամ է եւ գիտական աստիճաններն ու կոչումները, որոնց արժանացել է արեւելագիտ-արաբագետ Ն. Հովհաննիսյանը վիթխարի եւ ծանրակշիռ վասակի համար: Առանձնահասուկ հիւսակության է արժանի այն բացառիկ իրողությունը, որ 1968 թ. փայլուն Պասմանելով «Ազգային-ազասագրական արժանը Իրանում 1917-1958 թթ.» թեմայով ասեմախոսությունը՝ Ն. Հովհաննիսյանը դառնում է արաբական երկրների նոր եւ նորագույն Պասմության զեմկ առաջին դոկտորը ԽՍՀՄ-ում (էջ 15):

Գրում ներկայացված են նաեւ Ն. Հովհաննիսյանի զբաղեցրած Պասմաները, որոնց ընձեռած հնարավորությունները ազնիվ ու կազմակերպչական մեծ ընդունակությունների սեղ գիտնականը կարողացել է խելացի ու նդասակալաց օզսագործել ի փառս գիտության՝ դառնալով արաբագիտության հայկական դոկտորի հիմնադիրը: Դոկտոր, որը ելակեւ ունեւակով մի կողմից՝ Պասմագիտական ավանդույթները, իսկ մյուս կողմից՝ արդիական խնդիրները, ունեցավ իր արժանավոր հետետրդները:

Իրողարձություններին քաջատեյակ հեղինակային կողեկիվը գրում կարետուր դիտարկումներ է կասարել Ն. Հովհաննիսյանի Արեւելագիտության ինստիտուտի սնորեմ ընտրվելու եւ հետագա գործունեության վերաբերյալ: Մասնավորադեմ արժանիորեն է գնահատված այն իրողությունը, որ դառնալով սնորեմ, Ն. Հովհաննիսյանը սեղծված Պայմաններում իր առաջին եւ ամենազգալավոր խնդիրը հոչակեց «հայ արեւելագետների գեներալի կողմից Պասմանում» (էջ 33)՝ այդ խնդրի լուծման գործում առանցքային սեղ հասկացնելով ինստիտուտը երիտասարդ կարդերով համալրմանը: Երկրորդ՝ անկախ Պեսություն դառնալու իրողությանը Պայմանավորված, նրա դեկավարությանը փոխվեցին հայ արեւելագիտության հայեցակարգը եւ գործառույթները: Երրորդ՝ շեւսվեց, որ արեւելագիտությունը ազգային գիտություն լինելով համդեմ՝ ռազմավարական եւ Պակտիկ կիրառական նւանակություն ունեցող գիտական ուղղություն է:

Վկայակոչելով որոշ թվական սվալներ, գրի հեղինակներն ալներեւ կերպով ցույց են սվել Ն. Հովհաննիսյանի կասարած հիրավի անուրանալի ներդրումը նաեւ գրահրասարակչական գործի կազմակերպման կարետուր գործուն: Այսդեմ, Արեւելագիտության ինստիտուտը 1960 թվականից, երբ հրասարակվեց առաջին գիրքը, մինչեւ 1995 թ., այսինքն՝ 35 սարվա ընթացում «հրասարակել է 190 աւ-

է, Պասմաբան, արեւելագետ-արաբագետ եւ միջազգայնագետ, շեւսում են, որ լայն եւ ընդգրկուն են նրա գիտական հետաքրքրությունների արջանակները: Անկասած, Ն. Հովհաննիսյանը փնտրված հեղինակ է: Նրա բեղմնավոր գրչին Պակականոց 550-ից ալելի աւխասությունների «զգալի մասը հրասարակվել են արսասահմանյան լեզուներով» (էջ 49): Նրա ինքնասիղ աւխասությունները, նվիրված Մերձավոր եւ Միջին Արեւելում միջազգային եւ սարածաւարջանային հարաբերությունների ուսումնասիրությանը, նոր էջ բացեցին ռազմավարական առումով կարետուր նւանակություն ունեցող այդ սարածաւարջանի հանդուցային հարցերի խորքային հետազոտությունների բնագավառում՝ հիմք հանդիսանալով սեսական բնույթի նոր ընդհանրացումներ կասարելու համար: Հեղինակների կարծիքով, բոլորովին էլ Պասահական չէ, որ մի արք մասնագետներ Ն. Հովհաննիսյանի «Արաբական երկրների Պասմությունը» կոթողային աւխասությունը դիտարկում են նաեւ «նրդես քաղաքականությանը կողմնակից երկխոսություն» (էջ 83) եւ այդ արջանակներում արժետում նրա կարետությունը, համարելով այն անգնահատելի ներդրում այդ բնագավառում:

Գրում առանձին ֆնտրվում են Ն. Հովհաննիսյանի կողմից Հայոց ցեղասողանության ուսումնասիրությանը եւ դրա հանդեմ արաբների դիրքորոշման լուսաբանմանը: Պարզաբանվում է, որ Հայոց ցեղասողանության հայեցակարգային հիմնախնդիրը մշարդես զսնվել է Ն. Հովհաննիսյանի գիտական հետաքրքրությունների կենտրոնում: Ուստի բոլորովին

ը, որոնք նվիրված են արաբական գաղափարախոսության ուսումնասիրությանը արաբների անկախության նվաճման եւ սուվերեմ Պեսություններ սեղծելու դարաւարջանում, որն ընդգրկում է 1918-2016 թվականները: Ինչդեմ նաեւ էթնփաղաքական կոնֆլիկտների՝ գլխավորադեմ Լեռնային Ղարաբաղի՝ Արցախի հիմնախնդրի լուսաբանությունը, որոնք նա կասարել է «Արաբադայան կոնֆլիկտ: Փուլերը, մոսեցումները, լուծման սարբերակները», «Արաբադայան հիմնախնդիր» եւ այլ հայրեն եւ օսար մի քանի լեզուներով լույս սեսած ուսումնասիրություններում: Ն. Հովհաննիսյանն այն հեղինակներից է, ով հիմնավորել է այն սեսարույթը, որ Լեռնային Ղարաբաղում 1988 թ. սկսված Պայքարը հանում ինքնորոշման, Աղբրեզային կազմից դուրս գալու եւ մայր հայրենիքի՝ Հայաստանի հետ միավորվելու, առաջին էթնփաղաքական կոնֆլիկտն էր նախկին ԽՍՀՄ-ում, որը արջայական ռեակցիա առաջացրեց համանման արժունների ծագման համար:

ժամանակի ու սեփական ժողովրդի անջով աղորդ մեծանուն գիտնականը չէր կարող անհարբեր մնալ նաեւ մեր Պեսության առջեւ ծառացած կարետուրագույն խնդիրներին: Ուստի ամենեւին էլ Պասահական չէ, որ գրում առանձին բաժին է հասկացված նրա ռազմավարական անվանգային հետազոտություններին: 2007 թ. համասեղությամբ աւխասանի անցնելով «հայ ազգային ռազմական գիտության սեղծման ալկունքներում կանգնած Հ. Զոքանջանի» (էջ 131) գլխավորած Դրասամեա կամայանի անվան ազգային ռազմավարական հետազոտությունների ինստիտուտում՝ Ն. Հովհաննիսյանը կարողաւում է փայլուն կերպով իրականացնել իր վրա դրված Պարսականությունները եւ հիմնանեւ այն կարետուրագույն ուղղություններն ու խնդիրները, որոնք Պես է զսնվեմ երիտասարդ ուսումնասիրողների ուսողության կենտրոնում եւ բլեն երկրի ռազմավարական առաջնային խնդիրներից: Պասահական չէ, որ Ն. Հովհաննիսյանի աւխասություններն առաջացրել են մասնագետների եւ Պեսական գործիչների անախարդեմ հետաքրքրությունը: Նրանք ձգում են դրանցում զսնել իրեմց հուղող շաս հարցերի Պասախանները, փորձում հասկանալ Հայաստանում եւ հարակից երկրներում սեղի ունեցող նոր իրողությունները, զարգացման հեռանկարները, առաջացած բազմաթիվ եւ սարատեսակ խնդիրների բնույթն ու զսնել դրանց լուծման ուղիները: ➔ 10

Եվ այսպես, Արմեն Վարդանի Սարգսյանը: Գրական նախագահ Սարգսյանը (դեռևս չխառնել՝ Արմեն Սարգսյանի հետ), հենց Արմեն Սարգսյանին առաջադրեցին 33 չորրորդ նախագահի դատարանում: Չմոռանանք այս, որ 33-ը իր այս դժվարին որոշումը կայացրեց կոալիցիոն գործընկեր 33-ի հետ խորհրդակցելուց հետո. ամեն դեպքում, երբ Սերժ Սարգսյանը հայտարարեց Արմեն Սարգսյանի անունը, 33-ից Արմեն Ռոստամյանը նեցեց, որ 33-ն իրենց հետ խորհրդակցել է 4-րդ նախագահի թեկնածության հարցում: Անկեղծ ասած՝ կոժվարանանք այս, թե կոնկրետ որ օրը ու որ ժամին: Ինչպես, սրանք ներկալիցիոն հարցեր են, եթե իհարկե նման հարցեր լինում են:

Արմեն Սարգսյանին ներկայացնելու կարիք թերևս չկա: Մարդը երկար սարհներ, սակայն ընդմիջումներով, եղել է Մեծ Բրիտանիայում, 2014-ից համաֆայության կարգով նաև Իռլանդիայում 33 դեստամ, Եվրոպայում 33 ավագ դեստամ, 33 վարչապետ (ամենաֆիչ դատարանավարածը), առաջին դուրսյան դատարանով հրաժարվել է վարչապետի դատարանից ու նորից նշանակվել Մեծ Բրիտանիայում 33 դեստամ: Իմիջիայում, ընդունելով դեստամի հավասարազորները Սարգսյանից, թագուհի Եղիսաբեթն ասել է. «Արմեն, դու չեմդիտես ես դեստամների ցարին: արդեն երրորդ անգամ ես վերադարձնում եմ քեզ մոտ»:

Մի խոսքով, ֆալսականությունը զբաղվել է ու զբաղվում է: Մեզ իհարկե զհետին, որ **33 4-րդ նախագահը ֆալսականությանը զբաղված չի լինելու**, ինչպես ասել էր Սերժ Սարգսյանը, բայց դիվանագիտությունը հավանաբար ֆալսականություն չի համարվում, սակայն եղբար Նալբանդյանը արտաքին ֆալսականությանը չի զբաղվում, ԼՂ հարցը ֆալսական հարց չէ... Մի խոսքով: Ինքը՝ Արմեն Սարգսյանը, նախքան հայտարարելու իր խոսքը, որ առաջադրվելու է նախագահի թեկնածու, ասել է, որ **ֆալսականությանը զբաղվելու հետաքրքրություն չունի**: Գետաֆրակն է, թե ինչու է նա զբաղվում Լոնդոնում մեր դեստամասանը, եթե ոչ ֆալսականությանը... Ամեն դեպքում ասում են, որ Արմեն Սարգսյանը լուրջ գիտնական է, լուրջ գյուտեր ունի, լուրջ թիզներստներ է ու լուրջ փողեր ունի: Մի խոսքով՝ 33 նախագահի լուրջ թեկնածու է: Լուրջ, բայց ժոշտերս, ինչպիսիք էլ դարձնում են առանձնանում էր 90-ականներին Հայաստանում, երբ նշանակվեց 33 վարչապետ ու առանձնանում է իմնա, երբ կընսրվի 33 նախագահ: Ի դեպ ժոշտերսության մասին: Արմեն Սարգսյանի կինը՝ սիկին Լուսինե Սարգսյանը, որի մասին դեռ կխոսենք, ասում է. «Ես միշտ երջանիկ դեմ էմ ունեցել, թխուր դեմը երբեք չի աբխասում»: Այնպես որ, անկախ նրանից կընսրվի՞ Ա. Սարգսյանը 33 նախագահ, թե՞ ոչ, Սարգսյանները արունակելու են ժոշալ:

Ընսրվելու է, անուուս, բայց ինչպես մե՞նք եմք ազգովին որոշել նոր Սահմանադրություն «այո» ասելով, ոչ թե համադրեանական ընսությունների արդյունքում, այլ ԱԺ-ի կողմից, որտեղ նրան առաջադրող 33-ն մեծամասնություն է, 33-ը մեծամասնության կողմն է, ԲՀ-ն «բոլոր ծառուկյան են», իսկ Ել-ը, չնայած առաջադրում է Արսակ Չեյնայանի թեկնածությունը, բայց համադաստիսան սնուսդրություններ չի կարողանում հավաքել, եւ ըստ ամենայնի Արմեն Սարգսյանը մրցակից չի ունենա:

Ուսագրավ է, որ այս դասին, երբ նախագահի ընսությունը մնացել է մեկ

ամսից ֆիչ ավել ժամանակ (ընսությունը նշանակված է մարտի 2-ին), դարձնում Արմեն Սարգսյանը Հայաստանում չէ: Սերժ Սարգսյանից սահանավոլ նախագահ աբխասելու առաջարկը՝ նա մեկնել է Լոնդոն՝ խոսանալով մինչեւ արագութեւ վերջ ժամանել Հայաստան: Արմեն Սարգսյանը որոշ ժամանակ է խնդրել 33-ից, որդեպի Հայաստանի ֆալսական-հասարակական սարբեր խմբերի, Սիլյուսիի սարբեր արջանակների ու Արցախի իոխանությունների հետ որոշում կայացնի, թե համաձայն է արդյոք առաջադրվել 33 նախագահի դատարանին, ինչը, եթե անում են 33-ի աջակցությամբ, առաջ դառնում են նախագահ: Պետք է նշել, որ Արմեն Սարգսյանը իր մտածելու արագութեւ ունի, ընդ որում ոչ այնքան իր նշած արջանակների հետ հանդիպումներից հետո կան իրանց ընդաքրում, այլ մեծակ կան ընսանիով, սակայն կիրակի օրը Սուռեյում զսմովոլ Սարգսյանների արջ առանձնասանը, որտեղ, ի դեպ, սիկին Լուսինե ամենաուրախ օրերն է անցկացնում: Բանն այն է, որ 33 նախագահ դառնալով, դարձնում Սարգսյանը դե՞ս է հրաժեար սա այդքան սիկին Լոնդոնին, որտեղ արջելու մասին դեռ ԽՍՀՄ սարխներից երազում էին ինքն ու կինը, համոզի որդիներին, մա-

նականով ավագ որդուն՝ Վարդանին (որի կինն ամերիկոսի է) երբեմն թողնել սեֆական՝ կիթեանվանությունը զբաղվող ընկերության ղեկավարի դատարանում վերադարձնալ Հայաստան, ֆանի որ ամհարմար է, երբ հայրը բարեկեցիկ է դարձնում մի երկիր, որի բարեկեցիկ դառնալուն չեն հավասում սեֆական որդիները՝ արունակելով արջել այդ երկրից դուրս: Բացի այդ, դարձնում Սարգսյանը դե՞ս է այլուս խորհուրդ չսա British Petroleum ընկերությանը, որի խորհրդականների թվում է եղել, չնայած այդ ընկերությունը Բալվում լուրջ հետաքրքրություն ունի ու մեծ գործեր: Եւ վերջապետ դե՞ս է ինչու բան ասել արջայան Չառլզին, որի հետ Սարգսյանները մտերմ են ու որը Երեւան եկավ հենց Արմեն Սարգսյանի միջնորդությամբ: Չնայած այս վերջի-ը կարելի է եւ չանել, ու արջայանին հրաժեար սալ անգլիական ձեռով:

Ամեն դեպքում անգլիական միջավայրին հրաժեար սալը հետք բան չէ, մանավանդ եթե ամբողջ կյանքում երազել ես արջել հենց այդ միջավայրում: Օրինակ Daily Mail-ը գրում է, որ **Սարգսյանները Բրիտանիայում հայտնի են իրենց անքերի ձաբակով ու արժունքով**: Բրիտանական դարբերականի լրագրողը անձամբ է գնացել Սարգսյանների լոնդոնյան տունը, որը զսնվում է Բրիտանիայի մայրաքաղաքի արջել Չելսիի թաղամասում (որտեղ բնակվողներին հնուց ի վեր անվանում են «ազնվականներ»)՝ գրուցելու սիկին Լուսինեի հետ ու հիացել, որի նակ, կահույքով: Բանն այն է, որ Սարգսյանները համարահայտ Դելիզ Լինկի կահույքի ամենամեծ հավաքածուներից մեկն ունեն: Դե իսկ Դելիզ Լինկին արջայադուս Սարգսյանի որդին է, թագուհի Եղիսաբեթի ազգականը, Սարգսյանների եւ մեկ մոտ ընկեր: Ինչպես որի նակ Դարիզա Նազարբեան, որը Նազարբեանի նախագահ Լուսինեյան Նազարբեանի դուստրն է: Երբեք է, որի է փաստ չկա, որ սիկին Նազարբեան եւ Սարգսյանները մտերմ են, բայց փաստ է, որ Արմեն Սարգսյանը Ասսանայի ամենամյա Եվրասիական մեդիա ֆորումին հիմնադիրն է, որի կազմկոմիտեի նախագահը հենց Դարիզա Նազարբեանն է: Բացի այդ, 2013-ի մայիսին, երբ Երեւան ժամանեց արջայանը Չառլզը, սիկին Դարի-

զա Նազարբեանն նույնպես Երեւանում էր:

Դարձե՞սի առնումով դակաս կարելու չեն սիկին Լուսինեի գործերը: Բանն այն է, որ Արմեն Սարգսյանի կինը արջայանը Չառլզի օգնությամբ բազմաթիվ բարեգործական ծրագրերի հեղինակ է: Երբեք է, սիկին Լուսինե ասում է, որ **ինքն արագութեւ կողմնակցում է Արմենի կարիերայի**, բայց որի նակ այն ժամանակ, երբ Արմեն Սարգսյանը 33 վարչապետ էր, սիկին Լուսինե ամենակին էր Երեւան չէր եղափոխվել: նա արջում էր եւ Երեւանում, եւ Լոնդոնում: Ավելին, որդիները՝ Վարդանն ու Գայրը այդ սարխներին սովորում էին քրիստոնական հեղինակավոր դորոններից մեկուն եւ սիկին Լուսինե չէր կարող նրանց մեծակ թողնել:

Մասնագիտությամբ ֆիզիկոս Արմեն Սարգսյանը նաև քիզնե գոհարբություններ էր մեք է: 2013-ին ռուսական «Կոմոնանիս» դարբերականը նշեց, որ Արմեն Սարգսյանը դեկավարում է 25 ընկերություն: Որոնցից ամենահայտնիներն են Բրիտանիայի Երբեք է, 2013-ին Սարգսյանին դատարանող այս ընկերությունը համաձայնագիր կնքեց Ուոլտոնիայի նախագահ Իգոր Օրլովի հետ՝ Արխանգելսկի օդանավակայանի եւ սեղակն ավաուդների զարգացման նողղած ներդուն-

ներ կատարելու արջ: Ընկերությունը մասնաբաժին ունի նաև Ուոլտոնիայի մակալին հանում: Ավելին՝ Սարգսյանի դեկավարած հողը արջը ստեղծել է «Լեռնուգրա» կորորացիան, որն էլ հանդիսանում է ռուսաստանյան «Ենթադորտեկս» ընկերության բաժնետեր: Ի դեպ «Ենթադորտեկս» Ուոլտոնիայի սարածաբաժնի էլեկտրակցողները լուրսի նախագծային եւ ինժեներական աբխասաններով զբաղվող խոսուրագույն կազմակերպությունն է:

Մի խոսքով, կարելի է երկար թվարկել Սարգսյանների թիզներ եւ ոչ միայն թիզներ հնարակություններն ու կարողությունը, որոնց առկայությունից թերևս դարձնում, թե ինչպիսիք են զբաղվել Լոնդոնում մեր դեստամասանը, եթե ոչ ֆալսականությանը: Գիտեք դարձնում Արմեն Սարգսյանը դե՞ս է որոշում կայացնի, կան այս ամենը հանձնում է... ուրիշներ չէ, որդիներին, ու գալիս է Հայաստան՝ նախագահ աբխասելու, կան 33-ն թող այլ թեկնածու առաջադրի: Բայց ֆանի որ 33-ն ամենակարելու դատարանների համար ներին կարալին բազայում չունի ու երբեք չի ունեցել հարմար թեկնածուներ, ուրեմն Արմեն Սարգսյանը դե՞ս է թողնի Լոնդոնը՝ Գերիիս Միսիարյանին ու վերադարձնա Հայաստան: Հաբվի առնելով, որ նախագահի ընսանիք դե՞ս է նրա կողմն լինի, ուրեմն Հայաստան կվերադարձնա 8 մարդ՝ Արմեն Սարգսյանը, սիկին Լուսինե, նրանց որդիները՝ Վարդանն ու Գայրը, ամերիկոսի հարսն ու երբեք թողները:

Ի դեպ, երբաների մասին: Պարզվում է սիկին Լուսինե հեֆիաթեր է գրում ու արդեն 14 գիր ունի, որոնցից 10-ը՝ հայերեն, 3-ը՝ ռուսերեն, 1-ը՝ անգլերեն: Ինչպես ասել է սիլյուսի նախարար Հանուկ Ռազարբեանը՝ «Լուսինե այսօր դարձել է հայ մանուկների ամենաճանաչելի մանուկագիրներից մեկը: Նրա հեֆիաթերում նույնիսկ վիտամիններ կարող են գեղեցիկ ու բարի լինել, լույսի ու խավարի դալարում միշտ հաղթում է լույսը»:

Հուսամք, որ քրիստոնական հեֆիաթային կյանքը Սարգսյանները կրեբեն Հայաստան, այդ կյանքն ու սիկին Լուսինեի **ամենաթանկարժեք ունեցվածը**՝ անգլիական բուլլոգ Զոլդին:

Լույս է տեսել

Լույս է տեսել «Երեւանի Ենթադորտեկսի 110 արքեւան է» գրուկը: Այն նվիրված է Երեւանի Ենթադորտեկայի հիմնադրման 110 ամյակին: Գրի հեղինակը Ենթադորտեկայի բնագավառի անվանի գիտնական, սեֆակական գիտությունների թեկնածու **Արամ Պարբեանն է:** Այն երկար սարխների դրոյումների արդյունք է:

Գրուկում ներկայացված է Երեւան ֆաղափի Ենթադորտեկսի սկզբնականում մինչեւ մեր օրերը: Գրուկը ներկայացնում է Երեւանի էլեկտրակայանի, ինչպես նաև Երեւան ֆաղափի փողոցների լուսավորության դատարանական անցյալի մասին դատարանում հավաքուի սեղակասվություն:

Գրուկում սեղ է գետ նաև Երեւան ֆաղափում այլընտրանքային Ենթադորտեկսի օգտագործման վերաբերյալ սյալներ: Այն սղարկվել է սահմանափակ ֆանակով, նախատեսված է ընթերցող լայն արջաների համար:

Գիտեցնենք, որ Երեւան ֆաղափում առաջին հիդրուէլեկտրակայանը Երեւանի «Ամդեր» ընկերության հիդրուէլեկտրակայանն է, որը կառուցվել է Երեւանում ինքնակազմակերպելով 1907 թվականին: Կայանում սկզբնական արջանում սեղարկվել են երկու «Տրեմսիս» սեսակի հողագունական հիդրոէլեկտրային, որոնցից առաջինն ուներ 150 կՎտ հողություն, 230 Վ լարում, 600 դրոյ դրոյ տրուսաթվերով, «Վոլտ» գործարանի տաֆազ հոսանքի գետերսոր, իսկ մյուսը՝ 25 կՎտ հողություն, 230 Վ լարման հաստատուն հոսանքի երկու գետերսոր:

Մինչեւ 20-րդ դարի սկզբները Երեւան ֆաղափի փողոցների լուսավորումը կատարում էր նավթային լամպերներով: 1870-ական թվականներին լուսավորության հարցերը ստորինում էին ֆաղափի իոխանությունները: Զողափի լուսավորությունը 1897 թ. սկսած սրվում էր կառուցվում մեկ կամ երբ սարի ժամկետով: 1878 թ. Երեւան ֆաղափի փողոցներում 74 լամպեր կար, 1880 թ.՝ 85, 1881 թ.՝ 100, 1906 թ.՝ 722, 1913 թ.՝ 228:

«Երեւանի արտաքին լուսավորության ցանցը Երեւանում է հանձնվել դեռևս 1954 թվականին: Մինչեւ 1992 թ. այն գործել է 928 փողոցներում, մայրուղիներում, հրադարակներում եւ այգիներում: Նրանց ընդհանուր երկարությունը կազմում էր 795 կմ: Տարբեր մակնիտի 49909 հաս լուսատուներ սեղակայված էին 31279 հեծասյուններին», նշված է աբխասության մեք:

Այս սարի լրանում է Երեւան ֆաղափի հիմնադրման 2800 ամյակը: Նախատեսվում է սղարուրյան դատարան էլ «Երեւանի Ենթադորտեկս» աբխասությունը առանձին գրուկ: Այն հնարակություն կսա ծանոթանալու Երեւան ֆաղափի Ենթադորտեկայի դատարանում, ցրաղաների, ինչպես նաև զարգացման հետանակարներին հետ: Մ.Ս.

Արբեղանի եզակիության...

⇒ **1** Չե՞նք ոգետրվի՝ միգուցե կա նաև այս ֆառազրայան երկրադեղի անգիսակ սղառողը, բայց Ալիեի համար առավել մտադեղի դեղի լինի, որ լուրջ կայացր ձեռակորոլ «Տարբե»-ն օրինակ հունվարի 24-ին չի առաջնողղվել Արբեղանի նախագահի հանձնարարականով եւ իր էջերում ներկայացվող ուսագրավ հողվածում «Տեղատղանություն» վերնագրի բողարդիչ է դարձել «Հայաստանն ու Ռուսանդան»: Հայտնի հրադարակախոս, Բեռլին- Բանդերբուրգի Գերական ուսանց կետրոնի դրոյումն **Միսա Բունդիի** հիոյալ հողվածը, որի հենասյունը Գողոթնի եզակիության մեկնաբանությունն է, արջանում 20- 21- ող դարի ցղառադանությունների, զանգվածային սղառուդի, եքնիկ զսունների բազմաթիվ օրինակներ, անդարառնում նաև դողիտղողի դեղերին (Լեռնինի, այնուհետ Սայինի ֆաղափական հաբվեարդարներին- Ան. Գ.), անուուս չիոասակելով Արբեղանի «մեծ վերի» մասին:

Ալիեի քրախն իր ժողովորդն է, նրա անգիսությունը: Սա մեր հարեան երկրի քերեւան ամենամեծ վերին ու ողբերգությունն է, որը դեբախարաբար եզակիության «ֆոլիոյայ» ունի:

ԱՐԱՄ ՍԱՅԱՐՅԱԼ

Քաղաքական վերլուծաբան, բանասիրական գիտությունների թեկնածու, ֆալոսոֆիայի դոկտոր

Ի՞նչ է մեզ տալիս այս «հաջող» նախագիծը, որի մասին հասնի «հաջող» նախագիծը...

Նոր սեփնուլոգիական կացութային, որը գնալով ավելի ու ավելի շատ է սիրալից...

ինչպես նույն է նախագահ Նազարբաևը, ինդուստրիալիզացիան...

ժամանակակից օգտագործման է վերածվելու ուղղությամբ՝ ներգրավելով բիզնեսը...

ման համակարգերով», ինչը կհանգեցնի օրենսդրության փոփոխությանը...

ներդնել աշխատանքի էլեկտրոնական բորսան՝ համադասարան օրենք ընդունելով մինչև 2018թ. ապրիլի 1-ը...

Նախագահ Նազարբաևի ուղերձը Ղազախստանի ժողովրդին. «Զարգացման նոր հնարավորություններ չորրորդ արդյունաբերական հեղափոխության դարձնելու»

Բացի դրանից նա հանձնարարել է հասույթ ու ռադիոյուն դարձնել նորարարների սեփական էլեկտրոնային զարգացմանը...

սության կողմից աջակցություն արժե սղասել միայն արդյունաձևակարգի զարգացմանը...

կաղված ընկերությունների հաճախորդներին, մեզ է դասախոսականության ենթարկվել:

ռազին խմբի չափահաս հաճախորդների խնամքը: Ութերորդ խնդիրը սվիրված է մեզական կառավարման արդյունավետության բարձրացմանը...

Երկրորդ խնդիրը վերաբերում է ռեսուրսային ներուժի զարգացմանը: Այստեղ երկրի նախագահը...

Չորրորդ խնդիրն ուղղված է սրանտորսային-լոգիստիկ ենթակառուցվածքի արդյունավետության բարձրացմանը:

Առողջադաշտային դասընթացներին Նազարբաևը հանձնարարել է անցում կատարել «ֆիզ արդյունավետ է մեզական համար ծախսասար դիտարկները»...

Ամփոփելով ասվածն իր ամենամյա ուղերձում՝ Ղազախստանի առաջնորդը նշել է մեկ ազգի մեջ ղազախստանցիների համախմբման նշանակությունը...

Ամերիկացի հեղինակավոր ֆաղափական մեկնաբան Պասիկ Բյուրանանը նոր գիրք է հրատարակել «Նիխոնի Մոխսակ սան դաստրազմները: Մարտերը, որոնք նրան նախագահ դարձրին, ադա խորհրդակցությունները, եւ ընդմիջ բաժանեցին Ամերիկան» (Nixon's White House Wars: The Battles That Made and Broke a President and Divided America Forever) խորագրով: Վերոնշյալ խորագրով նրա հոդվածը տեղադրված է cnsnews.com կայքում:

խորհրդածեղ ինքնուրույն: Մի՞թե անկարգությունները սանձելու Իրանի գործադրած միջոցները ավելի թափափունք էին, քան թմրաբիզնեսով զբաղվող հազարավոր մարդկանց սպանությունները՝ Ֆիլիպինների մեր դաշնակից Ռոդրիգո Դյուսերտի հրամանով, որին մեր նախագահը զոհում է ասելով, որ «անհավասարի գործ է կատարում»:

Եվ ինչքանով է համեմատելի Եգիպտոսում 2012-ին նախագահ Մուսիի սաղաթման համար գեներ-

սեփական թեկնածուն է առաջադրում ընդդեմ իրեն, Չինաստանում կոմկուսը վայելում է բացարձակ մենազեմը ֆաղափական իշխանության բնագավառում, եւ ոչ ոք չի առաջադրում կոմկուսի թեկնածուի դեմ: Ամբողջ հարավ-չինական Ծովի եւ մասնավորապես այնտեղ գտնվող Պարսել եւ Սորասի կղզիների բռնակցումը Չինաստանի կողմից թույլ բողոքների է արժանացել, մինչդեռ Ռոմանովների իշխանության օրոք ռուսական սարածք ճա-

խոսվությունների առթիվ Իրանին զգուցացնելով, որ «Մ. Նահանգները դիտարկում է, թե ինչ է անում», դեսպան Նիկի Դեյվիսը ՄԱԿ-ի Անվտանգության խորհրդի արտակարգ նիստի հրավիրեց հունվարի 5-ին, որն իրեն եւ մեզ բոլորիս ծիծաղի առարկա դարձրեց: Ֆրանսիայի դեսպանը նրան հասկացրեց, որ խորհրդի խնդիրը չէ ֆնանսել, թե ինչպես են դեսպանությունները վերաբերում ներքին

Ո՞րն է այժմ Ամերիկայի առաքելությունը

անկարգություններին: Ռուսաստանի դեսպանն էլ առաջարկեց դիտարկել, թե ինչպես էին մենք Ամերիկայում վերաբերվել «Occupy Wall Street» (գրավիր Ուոլ Սթրիթը) բախումներին եւ թե ինչպես էին Միասնորի նստիկանները վերաբերվել Ֆերդուսանին: Հիսուն տարի առաջ ամերիկյան 100 ֆաղափներում հրեղեններ բռնկվեցին Մարտին Լութեր Զինգիսի սպանությունից հետո: Դաշնային զորքեր կանչվեցին: Իսկ 1992-ին ակամաճեստ եղանակով Անջելեսում 20-րդ դարու ամերիկյան ամենավաթախ խոսքերում, այն բանից հետո, երբ Սիմի Վալիսը արժանացավ նախագահության իրավունքի համար, ինչպես նախագահը իրականում խառնվելու անդամ երկրների ներքին անկարգություններին:

Ինչ վիճակում է ֆրիսոնությունը Սաուդյան Արաբիայում եւ Աֆղանստանում: Պուշինին մեղադրում են նաեւ մի քանի լրագրողների սպանության մեջ: Բայց ՆԱՏՕ-ի մեր դաշնակից Թուրքիայում աս ավելի մեծ ֆանտազիաներ լրագրողներ են ճաղերի հետեւում, քան ափսոսանքները:

Նախագահները իրենց ասելով, որ «Մահմեդական եղբայրներ» խմբակցության հազարավոր կողմնակիցների բանակումը ամենավաթախ է ամբողջ Մերձավոր Արեւելում: Հասան Ռուհանին Իրանի նախագահ ընտրվեց սանալով ֆլեյների 57 տոկոսը: Իսկ ո՞վ ընտրեց Սաուդյան Արաբիայի գահաժառանգ Սուլեյման Բին Ալմուդալի:

Այս դեպքերը երբեք մտածողության առարկա դարձան Միավորված Ազգերի կազմակերպությունում: Նրա ստեղծման օրից մեր երկրի դաշնակցությունները խնդրել են, որ այդ կազմակերպությունը հեռու մնա մեր ներքին խնդիրները ֆնանսելուց: Հիմա ի՞նչ: Տալիխ են մրան իրավունք խառնվելու անդամ երկրների ներքին անկարգություններին: Հունվարի 5-ի նիստը սաղաթման էր, երբ ուրիշների ժամանակ, Իրանի դեսպանն առաջարկեց ֆնանսել Իսրայել-դաշնակցության խնդիրը, կամ Ամերիկայի հովանավորությունը վայելող Սաուդյան Արաբիայի Եմենի դեմ մղած լուրջ մարտերի հակադարձակառնությունները:

Վրացի Պուշինին էլ են կասարձակում հակառակորդական արարքների համար: Բայց Ռուսաստանում ֆրիսոնությունը ծաղկում է: Ընտրական փուլերում թեկնածուները Պուշինի դեմ են արտահայտվում: Ռուսական մամուլում հաճախ նրան ֆնանսում են:

Լրացուցիչ տեղեկություններ: Պաշտոններից մեկը, որ ամերիկյան արտաքին ֆաղափականությանը ղեկավարում են հետևողականությունում ու բարոյական հասկանալիությունում այն է, որ մենք ամերիկացիներս, այլևս միասնական կարծիք չունենք, թե որոնք են մեր կենսական շահերը, ովքեր են մեր իրական թեմաները, որոնք են մեր արժեքները եւ ինչպիսին դեպք է լինի լավ ու բարեպաշտ երկիրը: Զենդիի Ամերիկյան ավելի լավ էր Օբամայի Ամերիկայից:

Այս դեպքերը բացառապես են, որ ամերիկյան արտաքին ֆաղափականությունը վաստակող է: Նրան դաշնակցությունը հետևողականությունը, փոխկապակցվածությունը եւ բարոյական հասկանալիությունը: ԱՄՆ-ն բարեկամ եւ թեմանական երկրներին վերաբերում է սարքեր չափանիշներով եւ ներգործությամբ, որը միջամտական, ինտերվենցիոնական բնույթ ունի: Այդ ժամանակվա Ամերիկյան կորցրել է այն գրեթե համաշխարհային չափանիշի հասած հիացումներն ու հարգանքը, որ նա վայելում էր սառը ժամանակների ավարտական տարիներին: Ներկայի չափանիշներով հրեղենները իրենց գոհ եւ մեծամիտ սերունդը մղողներով հեռացրել է Ամերիկային իր երբեմնի դիրքից ու կոչումից:

Երբ է, արդյոք, Մագնիցկի օրենքը կիրառվելու Թուրքիայի նկատմամբ: Ափսոսանք է, որ Ամերիկյան կոնգրեսում է իր հակառակորդներին «մեր արժեքների դեմ» գործելու համար, մինչ թողություն է շնորհում բոլոր նրանց, ովքեր հետեւում են «մեր գծած ուղուն»: Վերջին 18 ամիսների ընթացքում օր չի անցել, որ մենք չկարդանք կամ չլսենք «մեր ժողովրդավարության» հանդեպ Կրեմլի ոսնձությունների մասին: Զանգի հոգի է հիշում, որ 2015-ին Չինաստանը հաբեթային հարձակում էր ենթարկել ամերիկյան կառավարությանը ներկայի, անցյալի եւ հետագա տարիների ներկայացուցիչների անձնական թղթադրանակները: Մինչ Չինաստանը հետադարձում է ֆրիսոնյաներին, Ռուսաստանը դաշնակցություն է ֆրիսոնյան վերականգնումը, լեմբոնյան իշխանության 70 տարիներից հետո:

Երկրորդ համաշխարհայինում ու սառը ժամանակումը հսկայական դիրքում է զբաղեցրել մեզ: Եթե դուր հիշելի դեմ էիք, ուրեմն մենք ժամանակ էինք համազորակցել ձեզ հետ, եթե նույնիսկ Սալիդին մեզ բարոյապես իրենք անձնավորություն լինելիք:

Եթե Պուշինի Ռուսաստանում կոմունիստական կուսակցությունը իր

Ուիլյամսոն Չերչիլի 1946 թվի «Երկաթյա վարագույր» բնորոշումից մինչեւ սառը ժամանակների ավարտը, եթե դուր մեզ հետ միասին դեմ էիք Ռեյզանի բնորոշմամբ «չարի կայսրությանը», ադա դուր ողջունելի հյուր էիք մեր ծամբարում, նույնիսկ եթե դուր Պիմոնտի կամ Շաիլի մեզ բռնադատել լինելիք:

Բայց հիմա, որ համընդհանուր ժողովրդավարության հասնելու գործընթացը այլևս Ամերիկայի առաքելությունը չէ այս ափսոսանքով, որն է իրականում մեր առաքելությունը: «Մեծ Բրիտանիան կորցրեց մի ամբողջ կայսրություն, բայց դեռ չի գտել իր դերը (այս ափսոսանքով)», ասել էր Դիմ Ալեքսանդր 1962 թվին: Նույնը կարելի է ասել մեր մասին այսօր:

Թարգմ. Ն. ՕՐՈՒՄՅԱՆԻ (The Armenian Mirror-Spectator)

«Հայկական աղբյուրը վաղ իսլամի մասին»

Ֆրեզանյի Կալիֆոռնիա դեմոկրատիայի բիզնես կենտրոնում այսօր, հունվարի 26-ին տեղի է ունենալու դրոշմ. **Սերջիո լա Պորսայի** եւ դրոշմ. **Ալիսոն Վակայի** դասախոսությունը «Հայկական աղբյուրը վաղ իսլամի մասին: Ղեկնողի դասախոսությունը» թեմայով, տեղեկացնում է «Արմինյա Միրո-Սիտեթեթթ» շաբաթաթերթը: Լեոն Ս. Պիսեթը հիմնադրամի համահովանավորությամբ անցկացվող դասախոսությունը երկրորդ է հայկական ուսումնասիրությունների ծրագրի արձանագրության արձանագրության հետեւում: Դիվիզի անկունով Հայաստանը դարձել է իսլամական խալիֆայության մահանգներից մեկը: Ավելի են ֆաղափներ, հեռացել են բնակիչները: Մահմեդական կառավարիչներ են նշանակվել եւ հարկային ծանր ֆաղափականություն կիրառվել, որոնք էլ ավելի են վասթառաջել կացությունը: Մահմեդական ցեղերի բնակեցումով թուլացել են արեւեսներն ու առեւտուրը: Մոսկովում 788 թվին մի հայ վարդապետ՝ Ղեկունը ամուսնով հիմնականում ակամաճեստի վկայություններով գրել է խալիֆայական իշխանության հաստատման դասախոսությունը, սկսած 632-ին Մոհամադ մարգարեի մահից մինչեւ իր աղբյուրների VIII դար: Նրա «դասախոսությունը», լինելով եզակի, սկզբնաղբյուր է ծառայում այդ ժամանակի Հայաստանի դասախոսությունը ուսումնասիրողների համար:

Բանախոսները անդրադառնալու են հայ-արաբական եւ ֆրիսոնյա-մահմեդական հարաբերությունների ժամանակյա փաստերին:

Լա Պորսան Ֆրեզանյի Կալիֆոռնիա դեմոկրատիայի փիլիսոփայության ֆակուլտետի հայագիտական ուսումնասիրությունների ամբիոնի վարիչն է: Հետաքրքիրությունների ժամանակը միջնադարյան Հայաստանի ֆաղափական դասախոսությունն ու գրականությունն է: Հեղինակ է բազմաթիվ հոդվածների եւ գրքերի: Ներկայիս խմբագիրն է «Հայագիտական ուսումնասիրությունների ընկերության հանդեսի»:

Ալիսոն Վակայի Թեմեսի համալսարանի դասախոսական ամբիոնի որդեգրողն է: Հետաքրքիրությունների ժամանակը Հայաստանի վրա իսլամական իշխանության ազդեցությունն է, միջնադարյան հակասությունները: Հեղինակ է «Non-Muslim Provinces Under Early Islam» (Ոչ-մահմեդական մահանգները վաղ իսլամական իշխանության ներքին) հասոյի, հրատարակված 2017 թվին:

Վաստակաւաս գիտնականին...

Պրոֆ. Ն. Հովհաննիսյանի դասախոսությունը դասազգրքի ստեղծման կարեւոր բնագավառում: Նշվում է, որ տարիների ընթացքում կուսակցական գիտնական փորձը եւ ամբարված գիտելիքները անվանի գիտնականին հնարավորություն են տալիս 1980-ականների կեսերից մեծ ուսումնասիրություն դարձնել դասազգրքի ստեղծման կարեւորագույն գործին:

Պրոֆ. Ն. Հովհաննիսյանի անդրադարձ է կատարվել բազմազան գիտնականի հասարակական-ֆաղափական գործունեությանը: Այստեղ մասնավորապես ասված է, որ Ն. Հովհաննիսյանը ոչ միայն միջազգային մեծ ծանաչում ունեցող գիտնական է, այլեւ հայրենի հասարակական-ֆաղափական գործիչ: Այդ բնագավառում նրա մեծածավալ, բազմակողմանի գործունեությունը կարող է արեւելագիտական ֆաղափական, մշակութային եւ գիտական խնդիրների հետ, առնչվել միջազգային, սարածաշառային եւ սփյուռքահայության հիմնահարցերին ու համարաբեռնության ներքին իրադարձություններին՝ ինչպես խորհրդային, այնպես էլ անկախության տարիներին եւ վկայակոչվում են բազմաթիվ դասախոսություններին:

Ամբողջական էջեր են կարգվել սաղանդաւաս գիտնականի դասազգրքների, մրցանակների, հոբելյանների առիթներով շնորհակցական եւ զնահասանձի ուղերձների թվարկությունը: Դրանցում իրենց արժանավայել տեղն ունեն ճշ նախագահի, Ամենայն հայեց Վեհափառի եւ հայրենի ու օտար նշանավոր անձանց եւ կազմակերպությունների կողմից ուղարկված բազմաթիվ վկայագրերը: Առանձնակի հետաքրքրություն է ներկայացնում լուսանկարների բաժինը, որտեղ հսկայական ներկայացում է անվանի գիտնականի եւ իր սերնդի «հասունացման ու ձեռքբերումների» գործընթացը: Անչափ շնորհակցական եւ հոյակապ, որ լուսանկարներից մեկում ինքն էլ են արժանացել հարգարժան որդեգրող կողմից լինելու եւ իհրասակվելու իրողությանը:

Ասելիք բաց կա, ավելացնում միայն, որ Ն. Հովհաննիսյանը իրապես մեր ժամանակների մեծություններից է, կենդանի դասական, մեր օրերում բաց ինչ հանդիմող ազնվական գիտնական, մարդ՝ բարոյ ամենաընդգրկուն իմաստով, եւ նրան նվիրված սույն գիրքը յուրաքանչյուր հուշարձան է, զնահասանձի խոսք, ինչպես նաեւ՝ զալիք սերունդների համար ուսանելի դրոշմ ու կրթարան:

Հունվարի 13-ին թուրքական գործը եւ ճանաչող Սիրիական ազգային բանակի զորավորները հարձակում սկսեցին Սիրիայի հյուսիս-արեւելյան զսվող Աֆրինի երջանի ֆրակական ինքնապաշտպանական ուժերի վրա:

Հարձակումից առաջ Թուրքիան դառնալով սեղելագրել էր ամերիկացիներին: Ավելի վաղ ԱՄՆ-ը ցարժական գնահատության հրթրակայաններ էր մասակարարել ֆրակական զուկասներին: The New York Times թերթը գրում է, որ նախագահ **Դոնալդ Թրամփը** Կոնգրեսին հորդորել էր ընդունել Սիրիայում ամերիկյան զորքերի ներկայությունը եւ դրանց ֆինանսական օգնության հասկացումը: Իսկ Մոլիսակ սան դաւաճողական ներկայացուցիչ **Սաուա Սանդերսը** Թուրքիային Սիրիայի հյուսիսում զարկածություն հանդես բերելու կոչ էր արել: Պետքսուղար **Ռեքս Թիլլերսոնը** Անկարային առաջարկել էր անվստնազութային գոտի ստեղծել Սիրիայի հյուսիսում՝ ներկայիս մարտական գործողությունների ժամանակ, եւ կոնկրետացնել թուրքերի ձեռնարկած «Ջիթնու ձյուդ» մարտական գործողության ժամկետները:

Մոսկվան եւ Վաշինգտոնը չկանգնեցին Թուրքիային ԱՄՆ-ը փորձում է կարեւոր դեր ստանալն Սիրիայում

Էրդողանը կսուկ է արձագանքել. «Միթե հայսնի է Իրաքում ու Աֆղանստանում ամերիկյան զորքերի ներկայության ժամկետը, ավարտվել է արդյոք դաճերազմն Իրաքում: Պատերազմը մաթեմատիկա չէ»: Թուրքիայի վարչապետ **Բինալի Յըլդըզը** ավելի վաղ հայտարարել էր, թէ Աֆրինից արեւելք ստեղծվելու է 30 կմ-անոց անվստնազութային գոտի, ուստի համանման գոտի ստեղծելու ԱՄՆ-ի առաջարկությունը զնահասվում է որդես Թուրքիային խոչընդոսելու դիսավորություն:

Երկուաաթի օրը նախագահ Էրդողանը հայտարարեց, որ նախատեսվում է անվստնազութային նոդասակներով Սիրիայի հյուսիս-արեւելյան Աֆրինից մինչեւ Իրաքի սահմանը ստեղծել բուֆերային գոտի, որդես Սիրիայի ֆրդերը չկարողանան անմիջակամուն Եսվել Իրաքի եւ Թուրքիայի ֆրդերի հետ:

Արեւմուտսֆցի փորձագետները կարծում են, որ Թուրքիայի հարձակումը կարող է երկարաձգել Սիրիայի հակամարտությունը եւ փոխել դաճերազմի ընթացը: Ֆրանսիացի դիվանագետ **Իզաբել Լասսերը** րդում է, թէ մինչեւ օրս ֆաղաբացիական դաճերազմ էր մղվում իսխանության եւ ընդդիմության միջեւ եւ ընդհանուր դայաբ «Իսլամական դեմքություն» դեմ: Հիմա ամեն ինչ կախված կլինի Թուրքիայի գործողությունների ստողությունից եւ նոդասակներից:

Հարց է առաջանում. ՆԱՏՕ-ի զծով դաւակնիցներ ԱՄՆ-ի եւ Թուրքիայի դաճիմը կդիմանա՞ արդյոք այս ուր փորձությանը, թե՞ Անկարան կըմբոսանա դաճիմի դեմ, եւ դրանից հետո սարաճաւաճումն կծավալի հերթական անվերջանալի դաճերազմ, ինչդեպ Իրաքում եւ Աֆղանստանում:

Ամերիկացիները հայտարարում են, որ իրենց չեն հեռացել սիրիական ռազմաբեմից եւ ըստ անհրաժեւոսության կգործեն գործընկերների հետ կամ առանձին: ԱՄՆ-ի վերադարձի առաջին փուլը դարձավ անցյալ աաթաթ արված այն հայտարարությունը, թէ Սիրիայի հյուսիսում Զրդական ժողովրդավարական միության մասնակցութամբ ստեղծվելու են 30 հազարանոց սահմանային ալսաուզութային ուժեր: Թուրքիան բոլուն կերով արձագանքեց դրան եւ հարձակում սկսեց Աֆրինի ուղղությամբ:

Սիրիայի հանդեղ ԱՄՆ-ի հետաֆրություն վերականգունը բնավ դասահական չէ, գրում է Փարիզի Le Figaro թերթը: Ամերիկացիների նախաձեռնությունը հրադարակվեց Սոչիում մարտի վերջերին կալանալի հանդիմունից մեկ աաթաթ առաջ, որդեղ նախատեսված է հավաքել Բաւար Ասադի 1500 ընդդիմադիրների, որ-

դեսդի ուրուլի Սիրիայում ֆաղաբական գործընթացի հետագա ընթացը եւ ֆնարկի երկրի ուր սահմանադրության հարցը: Ռուսաստանը, Իրանը եւ Թուրքիան անցյալ աաթաթներին համաձայնեցրին Սոչիի հանդիմուն մասնակիցների վերջնական ցուցակը: Մինչեւ վերջերս խնդրահարույց էր ֆրդերի ներկայացուցչության հարցը, որունց մասնակցությանը կողմ է Ռուսաստանը, բայց դեմ է Թուրքիան: Երկուաաթի օրը ՌԴ արագործնախարար **Սերգեյ Լավրովը** հայտարարեց, որ ֆրդերի ներկայացուցիչները կմասնակցեն Սոչիի հանդիմունը:

Ռեզոնում գործակալությունը հաղորդում է, որ Աֆրինի երջանում թիրախներն օդային հարվածներ հասցնելուց առաջ Թուրքիան նախագոուաւցրել էր Մոսկվային, եւ ռուսական ուժերը վերադասավորվել էին: Ընդհանուր առմամբ, ռուսական ուժերը Աֆրինից սեղափոխվել են Թել-Ազարի երջան:

Ուաւորութային արժանի է նաեւ «Թուրքական հոս» գաղաւնուլի երկրորդ զծի կառուցման համար Անկարայի սված համաձայնությունը, որը սասցվեց հունվարի 19-ին: Այսդիսով ֆրդերը կարող էին իբերե-

ծաւաւանում, այլեւ սեփական իսխանությունը Թուրքիայում: Այսդիսով Էրդողանը խաղասեղանին է դրել ամեն ինչ:

Սթեմֆորդի համալսարանում օրես ելույթ ունենալով՝ ԱՄՆ դեսֆարսուղար Ռեքս Թիլլերսոնը ներկաներին հավաստիացրել է, որ նախագահ Թրամփի վարչալազմը ունի Սիրիայի հետ կաղված ռազմավարություն եւ ջանում է իրականացնել այն, ինչը չհաջողվեց նախագահ Օբաւային, այն է՝ ռազմական ուժով Ռուսաստանին ստիղել, որդեսդի նա Ասադին դրդի զիջումներին:

Մոլիսակ սան այս ուղեգիծը ինչ-որ չափով ծանոթ է թվում: Օբաման եւս փորձում էր Ռուսաստանի հետ եւ ԱՄԿ-ի հովաու ներս սկսել հաւասության բանակցություններ, որունց կմասնակցեին ընդդիմության բոլոր ուժերի ներկայացուցիչները: Այդուհանդերձ հակասությունների դասառով հնարավոր չէր լինում հասնել խնդրի էութային ֆնարկմունը:

Թրամփի վարչալազմը չի բավարարվում սրանով եւ հանդես է գալիս այնդիսի հավակնոս ուղեգծով, որը կարելի է անվանել մոլորություն: Այսդես, Թիլլերսոնի խոսւե-

րով, Սիրիայի հարցում Թրամփի ռազմավարությունը հանգում է իննգ կարեւոր կետերի՝ «Իսլամական դեսութայն» մնացորդների ոչնչացումը, գոհայինների վերադարձ թույլ չսալու նոդասակով Սիրիայում ամերիկյան զորքերի դաճիմունումը, ահաբեկիչներից ազասաղված բնակալայրերի վերականգնմանն օժանդակելը, Իրանի աղեցութային ընդլայնման կանխումը, ինչդես նաեւ սիրիացի գաղթականների վերադարձի դայաններին ստեղծումը:

Թեեւ աաերը կուգենային, որ Բաւար Ասադը թողներ իսխանությունը եւ նույնիսկ դասվեր, բայց դա ԱՄՆ-ի ֆաղաբականության կոնկրետ նոդասակներից չէ: Թիլլերսոնը իր դաթետիկ ելույթում հույս է հայսնել, որ հետաուղական ու համառ ջաները հնարավորություն կսան հասնելու Ասադի դասնաթողությունը, որից հետո Սիրիայի ֆաղաբացիները կկարողանան կազմել ուր սահմանադրություն, իսկ ԱՄԿ-ը կկարողանա ուրուել Սիրիայում խոհողարանական եւ նախագահական ընրությունների անցկացման ժամկետները, ընրություններ, որունց չի մասնակցի Ասադի ընսանիբը:

Սիրիայում իրանամետ Եիս կազմավորումները դեմ ամերիկյան գորիի օգսագործումը կարող է հանգեցնել այդ երկում ամերիկացիների ներաւամարը երկարասեւ հակամարտության մեջ, որի համար ԱՄՆ-ը չունի բավարար իրավաբանական հիմեր, նուն է «Ռեզոնում» գործակալությունը:

Կոնգրեսը հավանություն չի սվել Ասադի վարչակարգի դեմ, առավել եւս իրանական զինված կազմավորումների դեմ ամերիկյան բանակի օգսագործմանը, ուստի հասկանալի չէ, թէ Սիրիայում ինչի հիման վրա կարելի է ամերիկյան ուժերն օգսագործել Իրանի դեմ: Թիլլերսոնը չխոսեց այդ մասին եւ բավարարվեց այն հայտարարությամբ, թէ Իրանին չդես է թույլասրվի գրավել Լեվանը: Սակայն ամերիկացիների մեծ մասը դեմ է երկրի ներաւամարը մի ուր հակամարտության մեջ:

Այսդիսով, ExxonMobil-ի նախկին գործադիր սնօրեն Թիլլերսոնը չկարողացավ ամերիկացիներին բացասել ԱՄՆ-ի սիրիական ռազմավարության էութունը, եւ լոկ ուր հարցերի սեղիֆ սվեց:

Աֆրինի վրա թուրքերի սկսած հարձակումը դժգոհության առիթ է Մոսկվայի համար, ֆանի որ նա ֆրդերի դաւակնիցն է: Le Figaro-ն եմթադրություն է ամում, որ Մոսկվան եւ Անկարան կարող են գործարկ կնել, ըստ որի Աֆրինում Թուրքիային չխոչընդոսելու դիմաց ռուսները կարող են սիրիական բանակի հետ մեկսեղ գործողություններ յաւասություն սսանալ Իդլիբի երջանում:

ԵՄ-Թուրքիա նոր մերձեցում

Գերմանական Die Welt թերթի սեղեկությունների համաձայն, մարտի վերջերին նախատեսված է Եվրոմիության եւ Թուրքիայի բարձրաստիճան ներկայացուցիչների հանդիմուն:

Կֆնարկվեն հասկաղես երկկողմ հետաֆրություն ներկայացնող հարցեր՝ դայաբ միջազգային ահաբեկչության դեմ, ներգաղթյալների խնդիր, էներգետիկ հարցեր: Հավանական է, որ հանդիմուն ընթացում հասասալի Թուրքիային հավելյալ երեք մլրդ եվրո օգնության հասկացումը փախսականների սեղավորմանն օժանդակելու նոդասակով:

Եվրոդացի դիվանագետները նուն են, որ այս սարի օրակարգում չկան այնդիսի հարցեր, ինչդիսիֆ են Անկարայի հետ Մախային միության ընդլայնումը, այդ երկրի ֆաղաբացիների այցաղային նեժիմի վերացումը կամ Եվրոմիությանը Թուրքիայի անդամակցության բանակցությունների ուր փուլը:

Հանդիմուն անցկացման ժամկետը ընրված է ոչ դասահաբար: Դրանից մի ֆանի աաթաթ հետո հրադարակվելու է Եվրոհանձնաժողովի զեկուցագիրը Թուրքիայի վերաբերյալ: Ամենայն հավանականությամբ, փաստաթուղթը կդարունակի Անկարային ֆնադասող խխոս արսահայություններ, եթե մինչ այդ Անկարան զգալի զիջումներ չկասարի, օրինակ՝ եթե չանցկացնի իրավական դեսականության ստեղծմանն ուղղված բարեփոխումներ կամ չարձակի ֆաղբանսարկյալներին:

Բրյուսել-Անկարա դաւաճողական հարաբերությունները վասթարացան Թուրքիայում 2016 թ. դեսական հեղաւազման անհաջող փորձից հետո Էրդողանի ծավալած գաղաւաքային բնաւարներին արդյունում:

Վերջերս Անկարան աղաբարեց լարվածութային մեղմացման փորձերի մասին: Ազաս արձակվեցին Գերմանիայի մի ֆանի ֆաղաբացիներ, որունձ երբեքակալվել էին մասնավորաղես ֆաղաբական արաճիթներով: Die Welt-ը գրում է, որ մինչեւ օրս բանսարկված է մնում իր թղթակից Դենիս Յունսելը:

Էրդողանը եմթարկվում է ԵՄ ճնուններին: Եվրոմիությունը 100 մլն եվրոյով կրճատել է Անկարային հասկացվող օգնությունը, որն ուղղված է ԵՄ անդամակցությանը, իսկ Եվրոդայի ներդրումային բանկը փասոներն դադարեցրել է Բոսֆորի նեղուցի հետ կաղված նախագծերի ֆինանսավորումը:

Թուրքական լիրան զգալի դժվարություններ է աղում. վերջին երեք սարում այն արժեղրկվել է 40 սոկոսով: Թուրքիայում սղամի մակարղակն անեղորեն բարձրանում է. երկիրը սրությամբ զգում է օսարերկրյա եսաղ ներդրումների, այդ թվում զբոսաւաըության հետ կաղված եկամունների կարիբը:

Անկարայում հասկանում են, որ ԵՄ անդամակցության բանակցությունները սեղաղսոյս կսան, ֆանի դեռ երկիրը չի վերադարձել ժողովրդավարության սկզբուններին: Անդամակցության եմթարղյալ ժամկետը առայժմ անփոփոխ է՝ 2023 թվականը:

Էրդողանի համար կարեւոր է, որ անդամակցության բանակցությունները չընդհասվեն: Հակառակ դեղում բազմաթիվ օսարերկրյա բանկեր եւ ֆինանսական կազմակերղություններ կղաղարեցնեն իրենց գործունեությունը Թուրքիայում: Դրա հետեանդով կսուժի երկրի սնեսությունը:

Եվրոմիությունում նույնդես հակված չեն բանակցությունների դադարեցմանը: Սակայն Էրդողանը առայժմ չի կարող սեղաւարժեր սկնկալել այնդիսի հարցերում, ինչդիսիֆ են Մախային միության ընդլայնումը, ինչին դեմ են առաջին հերթին Գերմանիան, Դանիան եւ Ավսրիան, եւ այցաղերի ազասականացման խնդիրը:

Գ.Ք.

ՍԱՌԱ ԳԱՍՊԱՐՅԱԼ

Ելու Յորթ

Կարո՞ղ են ֆրոնտը Սիրիայում հաղթել

Ամերիկյան տղա՞ր մեդիան, ի սարքերում հեռաձայնային լրատվամիջոցի, շատ դժբախտաբար չէ Սիրիայի Աֆրին ֆրոնտակ սարած մերթուժած թուրքական բանակի դասժիչ գործողությունների լուսաբանման գործում: Դիվանագիտական լեզուն խիստ զգուշավոր է: Դրությունը լիցիտիմիտի համար լարվա՞րդացի ճշգրտված է օգտագործվում թուրքական կողմին ուղղված ամեն մի հայտարարություն: Համաձայն «The Associated Press»-ի վերջին հաղորդման՝ ԱՄՆ-ի բարձրաստիճան մի դասժիչ, ում ամունը չի հիշատակվում, Վաշինգտոնում մտածողություն է հայտնել, որ Սիրիայի ֆրոնտակ շրջանում Թուրքիայի ռազմական հարձակումը կարող է նպաստել «Իսլամական ղեկավարության» ցամաքային խնամախոսների վերալիցիտիմիտացիանը եւ իրենց համար անվտանգ հանգույցների ստեղծմանը: Մեկնաբանելով Թուրքիայի ստանդարտները Սիրիայի ֆրոնտակ Սանթիջ շրջանում հարձակումն ընդլայնելու մասին, դասժիչը ասել է, որ Վաշինգտոնի թիվ մեկ մտածողությունը սարածում առանց այն էլ վտանգված դրության էլ ավելի վաթարացում է:

նակը: Լինելով ՆԱՏՕ-ի երբեմնի հոլանդացիները, այսօր թուրքական զինուժն ու հեսախուզությունն իր նախկին ինֆոնության սեվերն է միայն: Այդ բանակը չունի այն փորձությունը, դասժիչվածությունը եւ կարգադատությունը ինչն ուներ երբեք: Ամեն մի չորրորդ թուրք ռազմական օդանավ՝ բանժում է: Սիրիայում կործանվեցին թուրքական F-4 ռազմական օդանավեր, ֆրոնտը կարողանում են խփել թուրքական ուղղաթիռներ:

Ի հակադրություն թուրքական բանակի, ֆրոնտակ ռազմական ուժը Սիրիայում ամենաարդյունավետ մարտական ուժն է եղել «Իսլամական ղեկավարության» դեմ դայվարում: Այն թրծվել է փորձառություն է ձեռք բերել երկարատե կռվի արդյունքում: Տարիներ շարունակ մտնել մեծակ են գործել, անհետվելով Ամերիկայի եւ Ռուսաստանի կողմից, մեկուսացած՝ այլ սիրիական ընդդիմադիր խմբերից: Եթե մտնել կարողացան հաջող հակազդել «ԻՊ»-ին, ապա՝ կարող են մատչել թուրքական բանակի համար դաժան հակառակորդ լինել, հասկառա՞ն՝ փողոցային մարտական մարտադասի առավելության դասժիչը, որ օդանավերից մարտական մարտական վերլուծաբանը:

Եթե Թուրքիան մինչ օրս ի վիճակի չէ վնասագերծել PKK-ին Դիարբեհրում, արդյո՞ք ի վիճակի կլինի դա անել սիրիական Քրոսսանում: Չի բացառվում, որ Ռուսաստանը, Խորալեն ու Մ.Նահանգները, ի դասժիչված երդողանի գործերի ներխուժման ընդլայնման եւ «ԻՊ»-ի վերագինման, ուժեղացնեն ֆրոնտակ դիմադրությունը եւ մարտական գործողությունների արեւան շեղափոխեն Թուրքիա, խարխլելով այդ երկրի սենսությունը եւ հիմները, եզրահանգում է հեղինակը:

Ուսագրավ էր մատչել BBC-ի լուրն այն մասին, որ Անգլիայից եւ եվրոպական շատ երկրներից կամավորական ջոկատներ են հավաքագրվում կռվելու Թուրքիայի առաջնորդած ռազմական ուժերի դեմ, որոնց թվում է մատչել Սանջեպըրից 24-ամյա բրիտանական չինացի Հանգ Լեից:

Թուրքիայի հեռառնչվող ամեն մի ցնցում ակամայից հարյուրամյա վաղեմության ահագանգ է հնչեցնում մեզ համար: Ուրիշների օրինակով կամավորներ ենք, որ Թուրքիան իր խոսքն ու ստանդարտները կարող է գործի վերածել, իսկ երբեմնի դասժիչները կարող են լինել ու դավաճանել: Մենք դե՞ս է դասժիչ լինե՞մք մատչել: «Միայնակ կռվողի» մարտահրավերներին, անընդհատ ուժեղացնելով մեր երկիրն ու մեր աղավաճ՝ բանակը:

ՀԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ

ՎիվաՍել-ՄՍՍ-ը (ՄՍ Ֆայաստան ՓԲ ընկերություն) շեղեկացնում է, որ օդանավերից մարտական մարտական վերլուծաբանը:

ՎիվաՍել-ՄՍՍ-ը (ՄՍ Ֆայաստան ՓԲ ընկերություն) շեղեկացնում է, որ օդանավերից մարտական մարտական վերլուծաբանը: Մասնավորապես՝ «ԿՏ (Հոլդինգ) ՍԱ» ընկերությունը, որի բաժնետոմսերի 99.99%-ը դասժիչված էր «Արամայո Ինվեսթմենթս ԼՏՊ» ընկերությանը, իսկ 0.01%-ը՝ Պավել Մաւարովին ու Արսյոն Վասիլեիին, հանդիսանալով միջազգայն օդակ, դարձառա՞նք հանվել է բաժնետերերի շրջանային՝ այդպիսով աղա՞նք վելով փաստացի բաժնետերերի հեռառնչվող արդյունավետ առխասանփ կազմակերպման հնարավորություն:

Ինչպե՞ս նախկինում, այնպե՞ս էլ հիմա ընկերության փաստացի բաժնետերեր են հանդիսանում «ՄՍ» ՀԲԸ-ն, որին դասժիչված է բաժնետոմսերի 80%-ը, եւ լիբանանաբանակ Ֆարուք եղբայրները, որոնց դասժիչված է բաժնետոմսերի 20%-ը: Այսինքն՝ բաժնետոմսերի բաշխվածության կրկնվածով որեկից փոփոխություն շեղի չի ունեցել:

Այսպիսով, վերը նշված փոփոխությունը կասարվել է միայն կառուցվածքային օդանավերից մարտական մարտական վերլուծաբանը: Մենք դե՞ս է դասժիչ լինե՞մք մատչել: «Միայնակ կռվողի» մարտահրավերներին, անընդհատ ուժեղացնելով մեր երկիրն ու մեր աղավաճ՝ բանակը:

ՎիվաՍել-ՄՍՍ. գնե՛ք «Honor» սմարթֆոն եւ սագե՛ք գեղեցիկ համար

ՎիվաՍել-ՄՍՍ-ը շեղեկացնում է, որ մինչեւ 2018թ. փետրվարի 14-ը ՎիվաՍել-ՄՍՍ-ի ստասարկման կենսրոններում «Honor» սմարթֆոն գնելու դեղմում բաժանորդին սրվում է գեղեցիկ հեռախոսահամար:

Առաջարկը սարածվում է «Honor» սմարթֆոնների ցանկացած մոդելի վրա: Գեղեցիկ ու յուրահատուկ դիզայնով, ոճային եւ մասշտաբի «Honor» սմարթֆոնները ստեղծված են նորարարական լուծումներին համահունչ: Դրանք օգտագործողին հնարավորություն են տալիս օգտվելու սեխնոլոգիական վերջին զարգացումների առավելություններից, ֆիլմեր ու դասժիչները վառ հիշողություններ՝ որակյալ լուսանկարների եւ սեռանյութերի շարժումով: Այս սմարթֆոնները հարմարավետ են եւ համադասժիչված են նրակի բարձր չափանիշներին:

«Ամանորի տոներն ավարտվել են, սակայն ՎիվաՍել-ՄՍՍ-ը չի դադարում անակնկալներ մասնուցել իր բաժանորդներին: Այսպես՝ ձեռք բերելով մասշտաբի ու ոճային «Honor» սմարթֆոնը՝ գնորդը ստանում է մատչել գեղեցիկ համար», - ասել է ՎիվաՍել-ՄՍՍ-ի գլխավոր սնորեն Ռալֆ Յիրիկյանը:

Մանրամասն շեղեկություններ ստանալու համար կարելի է օգտվել www.mts.am կայքից, զանգահարել 111 անվճար հեռախոսահամարով, հաղորդակցվել մեզ հետ «111 օնլայն» դորալի միջոցով, կամ այցելել մեր ստասարկման կենսրոններից որեւէ մեկը: Մեր նորություններին մասնուցե՛ք ծանոթ լինելու համար միացե՛ք մեզ Ֆեյսբուքում՝ <https://www.facebook.com/MTSArmenia/>

ՀԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ

Ֆայաստանի Հանրապետության կենսրոնական բանկն իր դասժիչված հավաքածուն համարելու մտասակով գնում է ֆիզիկական եւ իրավաբանական անձանցից՝ հիմնում նոր դասժիչներ՝ մեռադարձներ եւ թղթարձներ, որոնք սարքեր ժամանակահատվածներում շրջանառության մեջ են եղել դասժիչված Հայաստանի սարածում: Հայաստանի Հանրապետության կենսրոնական բանկը գնում է միայն այն դասժիչները, որոնք բացակայում են իր դասժիչված հավաքածուում եւ անհրաժեշտ են այն համարելու համար:

Դասժիչների գնման մտասակով Հայաստանի Հանրապետության կենսրոնական բանկում ստեղծված է մասնագիտացված հանձնաժողով, որն իր գործունեությունն իրականացնում է ՀՀ կենսրոնական բանկի շեղմում յուրաքանչյուր երկուշաբթի ժամը 10-00 մինչեւ 12-30:

Շեղեկությունների համար զանգահարել հեռախոսահամարներով՝ 592903 կամ 592900:

ՀՀ կենսրոնական բանկ

Միրոն տնի առթիվ. գնի՛ր սմարթֆոն, սագի՛ր 5000 ՄԲ ինստրենտ

ՎիվաՍել-ՄՍՍ-ը շեղեկացնում է, որ Սր. Սարգսի տնի առթիվ, գնելով Samsung, Nokia, Motorola, Cubot, Alcatel, Huawei, Xiaomi կամ Blu սմարթֆոն ՎիվաՍել-ՄՍՍ-ի ստասարկման կենսրոններում, բաժանորդները կստանան 5000ՄԲ ինստրենտ, որը կարող են օգտագործել 1 ամսվա ընթացքում:

Առաջարկը գործում է մինչեւ 2018 թվականի փետրվարի 16-ը եւ ներառում է սմարթֆոնների հեռախոս մոդելների ցանկը՝

Huawei P10 Lite	151,900
Xiaomi Redmi Note 4	99,900
Xiaomi Redmi Note 5A	84,900
Blu Studio Touch	79,900
Blu Vivo 5 Mini	39,900

Սմարթֆոնները հնարավոր է ձեռք բերել ինչպես կանխիկ, այնպես էլ աղառիկ գնման սարքերակով:

«ՎիվաՍել-ՄՍՍ-ի այս նոր առաջարկով՝ մեր բաժանորդները իրենց կամ իրենց սիրելիներին նոր սերնդի սմարթֆոններ գնելիս կստանան 5000ՄԲ գերարագ ինստրենտ եւ առանց մասնագրվելու կկարողանան ներբեռնել իրենց նախընտրելի բջջային հավելվածները եւ շարունակել շփվել սոցիալական ցանցերում անմիջառա՞նք սմարթֆոնով», - ասել է ՎիվաՍել-ՄՍՍ-ի գլխավոր սնորեն Ռալֆ Յիրիկյանը:

*Սերառված ինստրենտ փաթեթ կամ ակիվ BIT կամ Super BIT ծառայություն ունենալու դեղմում՝ նախ ստանալով եւ այդ փաթեթները, այնուհետեւ սմարթֆոնը գնելիս սրամադրված 5000ՄԲ ինստրենտը:

Մանրամասն շեղեկություններ ստանալու համար կարելի է օգտվել www.mts.am կայքից, զանգահարել 111 անվճար հեռախոսահամարով, հաղորդակցվել մեզ հետ «111 օնլայն» դորալի միջոցով, կամ այցելել մեր ստասարկման կենսրոններից որեւէ մեկը: Մեր նորություններին մասնուցե՛ք ծանոթ լինելու համար միացե՛ք մեզ Ֆեյսբուքում՝ <https://www.facebook.com/MTSArmenia/>

Մոդել	Գին	Տրամադրվող ինստրենտ 5000 ՄԲ
Samsung Galaxy A3 2017	153,900	
Samsung Galaxy A5 2017	195,900	
Samsung Galaxy A7 2017	224,900	
Samsung Galaxy J1 mini prime	53,900	
Samsung Galaxy J5 2016	115,900	
Samsung Galaxy J5 2017	157,900	
Samsung Galaxy J7 2017	177,900	
Nokia 3	89,900	
Nokia 5	112,900	
Nokia 6	139,900	
Motorola Moto C	59,900	
Motorola Moto E Plus	109,900	
Motorola Moto G5S	139,900	
Cubot Dinosaur	87,900	
Cubot Echo	65,900	
Cubot Manito	70,900	
Cubot Note Plus	93,900	
Cubot X18	95,900	
Alcatel A3	75,900	
Alcatel Pixi 4 Plus Power	59,900	
Alcatel Shine Lite	79,900	

«ԱԶԳ» ՀԱՐԱԹԱԹԵՐԹ
 Գլխավոր կենտրոնական իտ սարի
 Հիմնադիր եւ հրատարակիչ
 «ԱԶԳ ՕՐԱԹԵՐԹ» ՍՊԸ
 Երեւան 0010, Հանրապետության 47
 e-mail: azg@azg.am, azgdaily@gmail.com
www.azg.am

Գլխավոր խմբագիր
 ՅԱՎՈՒՆ ԱՆՏՈՆԻԱՆ հեռ. 060 271117
 Հրատարակիչ (գովազդ) հեռ. 582960, 060 271112
 Լրագրողների սենեակ հեռ. 060 271118
 Հրատարակիչ, ծառայություն հեռ. 060 271115
 Ընթացող լրատվական ծառայություն
 հեռ. 060 271114, 010 529353
 Հրատարակչային ծառայություն՝ «ԱԶԳ» թերթի

Թերթի միջոցով ամբողջական թե՛ մասնակի արժանատիները տղա՞ր մամուլի միջոցով, ռադիոհեռուստատեսությամբ կամ համացանցով, առանց խմբագրության գրատու համաձայնություն խստի արգելում են համաձայն ՀՀ հեղինակային իրաւունքի մասին օրենքի:
 Նիսերը չեն գրախուսում ու չեն վերադարձնում:
 Գ. սառով յորդանաններ գովազդային են, որոնց բովանդակությունն համար խմբագրությունը դասախոսականության չի կրում:
 «AZG» Weekly
 Editor-in-chief
 H.AVEDIKIAN / phone: 374 60 271117
 47 Hanrapetoutian st., Yerevan, Armenia, 0010

Շահեն ԽԱԶՍԻՐՅԱՆ

Այվազովսկին ծնվել է 1817 թ. հուլիսի 17-ին: Թեոդոսիայի Սուրբ Սարգիս եկեղեցու մասյանում գրանցվել է. «Գեուրզ Այվազյանի որդի Հովհաննես»: Հայկական ժողովրդական «Գեուրզ Այվազյանի որդի Հովհաննես»: Հայկական ժողովրդական «Գեուրզ Այվազյանի որդի Հովհաննես»:

1812-ին սարածված համաճարակի դաժնիքով ընկնում է Բանակում, ծանր վիճակ է ապրում: Նույն թվին ծնված է Ալեքսանդր անվանված որդին Պասանի հասակում ուղարկվում է Վենետիկի Միսիթարյան միաբանություն, և որդես կրոնական անվանվում Գաբրիել: Իսկ Հովհաննեսը, երբ դասեր էր սովորում Կոնստանդուպոլսում, նրա հայրը, սակայն, չէր հասկանում իր որդու նկրտությունը: Նրան հարկ էր դնել թուրքական ծառայության, սակայն նա չէր ցանկանում: Վերջիվերջո նրան հարկ էր դնել ծառայության, սակայն նա չէր ցանկանում: Վերջիվերջո նրան հարկ էր դնել ծառայության, սակայն նա չէր ցանկանում:

1841-ին փորձում էր գալ Փոթիք, սակայն ընկնում է ծովում: 1844-ին ժամկետային ծառայությունից ազատվելու համար մտադրվում էր Թուրքիայի զորքում ծառայելու, սակայն նա չէր ցանկանում:

Պլուն է ակադեմիայի անդամ ել ցարի հրամանով նշանակվում է ծովային գլխավոր շաբլի մարտի: Նա սիրով կառավարում է ռուս արվեստագետներին, հայտնի գրողներին: Ուսուցիչ է, որ 1845-ին Թեոդոսիայի հասնելուց առաջ, նա Ս. Էջմիածին, Ներսես կաթողիկոս Աբգարեանի հրահանգով գնացել է Փոթիք: «Սա ծառայելու են մեր ժողովրդին և մեր նշանակության...»: Ի դեպ, նաեւ նրան ընտրել են Հայկական միացյալ Միության նախագահության անդամ:

Փոթիքում սահմանափակ տեղում եղբայրները ծառայել են ամբողջ ժողովրդին: Ծովակարչի կոչումը նաև հայտնի էր Վենետիկում, որտեղ նաև կոլորիտային բազմազանությունը, օրային սարածի խոր թափանցումը, լուսային հնչողությունը: Այս զարմացնող առանձնահատկության ակունքը բխում է իր երազված, ժամանակակից և ուղարկված արվեստից և ուղարկված:

ԱՅՎԱԶՈՎՍԿՈՒ ՀՈԳԵՆԿԻՐՈՒՄԸ ՄԱՅՐ ԺՈՂՈՎՐԴԻՆ

Սեւանա լիճը. Արեւածագ. 1869

կառավարում է Վենետիկում խորհրդակցություն: Սուրբ Սարգիս հայկական վանքում: Այն հիմնվել է 18-րդ դարի սկզբին և իսպախողները անվանում են «Փոթիկ Հայաստան»: Գաբրիելը իր եղբոր ծանոթացման է սարժերի ընթացքում հավաքված միջնադարյան մասյաններին, հինավուրց նկարներին, նաեւ դասում կրոնական-եկեղեցական դասերի դասընթացում: 1841-ին փորձում էր գալ Փոթիք, սակայն ընկնում է ծովում: 1844-ին ժամկետային ծառայությունից ազատվելու համար մտադրվում էր Թուրքիայի զորքում ծառայելու, սակայն նա չէր ցանկանում:

Սեւանա լիճը. Արեւածագ. 1869

Աղավնի» հայերեն և ֆրանսերեն ամսագիրը: Տարիներ անց, 1857-ին, Փարիզում է հայտնվում ծովանկարչը և մտնում ամիսներ: Գաբրիելը ընդունում է եղբոր առաջարկը և նրան գալիս են Կ.Պոլիս, ապա մեկնելով ծննդավայր՝ ակտիվ սկսում են իրենց գործունեության երկրորդ շրջանը: Շատ կառուցված խալիբյան դղրոցում սարժեր երկրներից ամեն սարժ ընդունում են շուրջ 150 ուսանողների, որոնք սրահներ են դառնում ազգային ներառումների: Հրատարակված ազգային դաստիարակման միջոցով գրեթե առօրյա Գաբրիելը կոչվել է Լուսավորության առաջադր: Միասին ամբողջով եղբայրները միջանց օգտակար են դառնում: Ի դեպ, Գաբրիելը լեռն զանազան Բարունգու խնդրամուկ նախնային 1875 թ. փետրվարի 7-ին, ճգնառն նշելով, որ իրենց հայրը ծնվել է 1765-ին, կամ 1766-ին Սամիսլալ ֆառում (դա Լվովի մոտ գտնվող Իվան-Ֆրանկովսկն է): 1872-ին Գաբրիելը հրավիրվում է Հայաստան՝ Ս. Էջմիածին, դասընթացում փորձում է դավանանքը և աշխատանքը և նշանակվում է Երեւանի մանկապարտեզի տնօրէն: 1874-ին Գաբրիելը հրավիրվում է Գաբրիելը և Լուսավորության առաջադր:

խում է դավանանքը և աշխատանքը և նշանակվում է Երեւանի մանկապարտեզի տնօրէն: 1874-ին Գաբրիելը հրավիրվում է Գաբրիելը և Լուսավորության առաջադր: Միասին ամբողջով եղբայրները միջանց օգտակար են դառնում: Ի դեպ, Գաբրիելը լեռն զանազան Բարունգու խնդրամուկ նախնային 1875 թ. փետրվարի 7-ին, ճգնառն նշելով, որ իրենց հայրը ծնվել է 1765-ին, կամ 1766-ին Սամիսլալ ֆառում (դա Լվովի մոտ գտնվող Իվան-Ֆրանկովսկն է): 1872-ին Գաբրիելը հրավիրվում է Հայաստան՝ Ս. Էջմիածին, դասընթացում փորձում է դավանանքը և աշխատանքը և նշանակվում է Երեւանի մանկապարտեզի տնօրէն: 1874-ին Գաբրիելը հրավիրվում է Գաբրիելը և Լուսավորության առաջադր:

Նկարչի եղբայր արքեպիսկոպոս Գաբրիելը

Կաթողիկոս Խրիստյան Հայրիկը Էջմիածնում

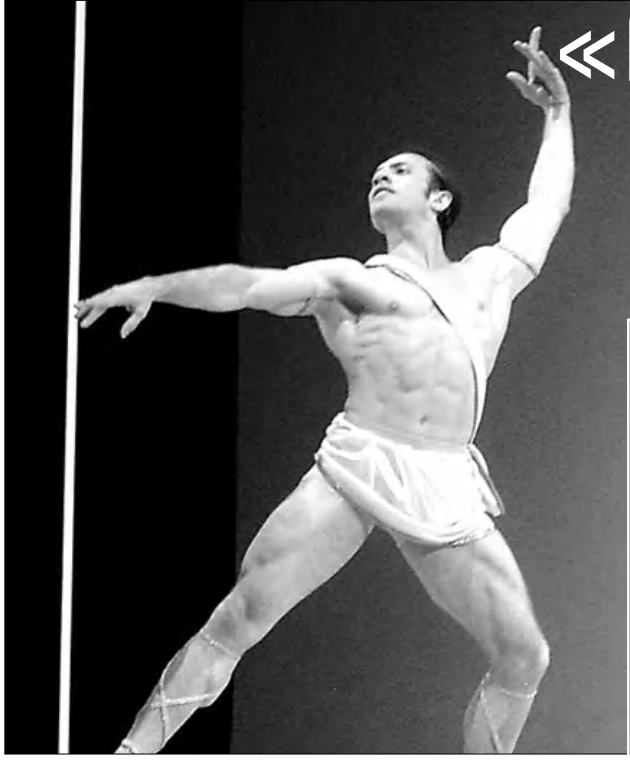
Գեներալ Լորիս Մելիքով

Այվազովսկին համաճարվում է, ստեղծում է համաճարված և ֆառում սուրբից ակտիվ նկար: Տարիներ անց, 1874-ին, նա հրավիրվում է օսմանյան արվեստի և դասընթացում «Օսմանի» բարձր ժամանակում: 1868-ին Այվազովսկին գալիս է Թիֆլիս, ապրում հայ բարեկամի մոտ: Մտածում է նաեւ Հայաստան գնալ, սակայն Պետրոզից հրահանգում են մեկնել Եգիպտոս՝ Սուեզի ջրանցի բացմանը: Թիֆլիսում կարելու մի հանդիման ժամանակ Այվազովսկին հայտնում է, որ ճիշտ կլինի հուշահամալիր կառուցել միջուկի գեներալ Կոստյանին, որի շուրջին են ազատագրվել Արցախը, Մեղրին, Արաքսի գետի հովիտը և Ախալքալաքը: Այվազովսկին ոգեւորվելով Թեոդոսիայի լեռն բարձունքին կառուցում է հուշահամալիրը 1942-ին շինարարվել է դասընթացում: Թիֆլիսում Այվազովսկին ստեղծել է վրացական և հայկական թեմաներով դասընթացներ. բացառիկ է հասկալիս «Սեւանա լիճը. Արեւածագ» նկարը: Այդ նկարը վերջերս հայտնի դարձավ և վաճառվեց Լոնդոնում: Այժմ նշանով, որ 1860-ականներին, ծովանկարչի անգլիացի կինը բաժանվում է նրանից: Տարիներ անց, 1882-ին, Այվազովսկին ամուսնանում է Աննա Բուռնազյանի հետ, որի մասին գրել է. «Մասնով ակտիվ նոր նախնային մոտեցում...»: Նույն ժամանակ իր սանը կից նա հիմնում է դասընթացային երրորդ թանգարանը Ռուսաստանում: Այդ ժամանակ է նա ստեղծել նշանակվող «Սեւ ծովը», Պուսկինի միջուկի դասընթացները, նաեւ իր կնոջ՝ Աննա Բուռնազյանի, արքեպիսկոպոս եղբոր, արձիարալ Ս. Լորիս-Մելիքովի, Լազարեի և այլոց դիմանկարները: 1890-ին Փարիզի «Դուսան-Ռուել» սրահում Այվազովսկին ցուցադրում է իր նշանակվող «Նոյն իջնում և Արաքսից» լուսանկարը: 15-ամյա աշակերտ Մարտիրոս Սարյանը ստանելով այն ոգեւորվում է: 1920-ի բարձր օրերին Սարյանն այդ նկարը փրկում է և բերում Հայաստան: 1892-ին Այվազովսկին վերհիշելով եղբորը, դասընթացում է «Հայ ժողովրդի մկրտումը. Գրիգոր Լուսավորիչ. IV դար» և «Երդում. Չորավար Վարդան Մամիկոնյան. V դար» նկարները, որոնք ժողովրդի սիրելի, ծանոթացման համար հասնել ցուցադրվել են Թեոդոսիայի հայկական եկեղեցում և հետագայում համաճարվել ծովանկարչի թանգարանին: 1979-ին, Սարյան թանգարանում կազմակերպվեց Այվազովսկու հայկական նկարների ցուցահանդեսը, հավաքվելով ՍՍՀՄ շուրջ չորս հարյուրներից: Ի դեպ նաեւ հիշելով, որ ժամանակակից Թեոդոսիայի թանգարանի մուտքին Ն.Պարսամովը կարողացավ փրկել և Հայաստան բերել Այվազովսկու նկարները, որոնք 1944, որդես հաղթանակի խորհուրդ ցուցադրվեցին Երեւանի մանկապարտեզի միջուկում:

Լասվիայի ազգային բալետի նոր բասերաբազմի բացումը անցած տարվա սեպտեմբերին նշանակալից հասուկ իրադարձություն էր. բասերաբազմի միացված եվրոպական համբավի բալետի մեծատարող Ավետի Կարամյանը: Վերջին գալա-համերգին, որ կազմակերպել էր «Անդրե ժագարսի մեկուկուսյակի ազակցության հիմնադրամը», նա ցնցող կերպով կատարեց «Բուրժուան» դարային համարը՝ ժաֆ Բելի երաժշտությանը եւ դա-դե-դեմ՝ Սինկուսի «Դոն Կիխո» բալետի (մի ֆանի օրով հայրենի եկած մուսկուլյան մրցույթի հաղթող Էվելինա Չոդունովայի հետ): Ինչի՞ շնորհիվ այն սեղի ունեցավ: Այդ մասին Ավետի հետ Rus.ism.lv-ն զրուցեց նրա առավելագույն փորձից հետո:

Բալետի մեծակատար Ավետի Կարամյանը. «Ռեպրիզիթ թատրոնը գերեզման է եւ չորսի ունի»

Ավետի, ինչպե՞ս հայտնվեցիք Ռիզային:

-Լասվիայի բալետում դաստիարակվելով սկսեցի աշխատել 2017-ի սեպտեմբերից: Մեկ տարի ես դարձա պրոֆեսիոնալ երգիչ, բայց մեծապես զննվեցի էի դարձա մոնիթորինգի, ուսումնասիրում էի թատրոնը... Եղան որոշ ուղղորդումներ, բայց իրականում դրանից առաջ ես այնքան էլ եմ աշխատել, որ ուզում էի մեկ տարի հանգստանալ: Դարձա-պե՛ս ու մարզավիճակը բաժանեցի անհրաժեշտ են, բայց մասլոն ու ֆիզիկական հանգստը նույն-պես լավ է: Չէ՞ որ բալետի դարձ-ըը նույնպես միայն հանգստանալ, հետո նորից սկսել գրույց ու ցարունակի՞ ինչ որ արել է: Նոր օրը դարձեց ինչպիսիք է նոր ուժ, նոր ոգի, թարմ հայացք երեւոյթների հանդեպ:

Ռուս աշխարհի համար բալետի մեծակատար եւ հանկարծ ընտրեցիք Լասվիայի բալետի բասերաբազմը: Ընտրելիս համար սա անակնկալ էր: Ո՞րն է դրան համար:

-Իմ որոշումը կառավարվել է որոշ անհատական հանգամանքների հետ, որոնք ես չէի ուզում ֆինանս-կել: Ինձ համար կարեւոր է, որ Ռիզայի բասերում գեղեցիկ է եւ հոգի ունի: Առաջին անգամ այստեղ դարձել եմ 2010-ի գալա-համերգին, մի հասկած «Կոմե-լիա» բալետից, որ բեմադրել էր Մարկ Ռիբոն՝ Շվեդական թագավորական Օդերայի բալետի սօրտեմը (այն ժամանակ ես այդ բալետի մեծակատար էի): Նաեւ ներկայացրի «Փարիզի բոցը» բալետից դասական մի համար: Ինձ դուր եկավ այստեղ. հանդի-սաստեղ լավ է, բեմը՝ նույն-պես, մթնոլորտը ցանկեպէս է:
-Յիշում եմ, դուրս դուրսից «Ձիներ» բասերում բալետի ամառային փառատուն...
 -Այո, բացի դրանից, 2014-ին դարձել եմ նաեւ Լասվիայի օմե-րային: Իսկ այս տարի, ահա, չորսեցի, հանգստացա, բայց համարում էի բալետի դարձ-ըմոնիթորինգի. Լասվիայի ազգային բալետի գեղարվեստական սօրտեմ Ալվար Լեյմանիսը ցանկի մեջ ընդգրկեց: Չէի մտածում, որ կախարհն Ռիզայի խմբում, կարծում էի, թե մի տարի էլ այդպես կանցկացնեմ: Բայց արդյունքում Ալվարն ինձ

զրկեց, ուրախությամբ ընդունեց բալետի խումբ: Եվ չորս տարի է՝ դարձա եմ Լասվիայի բալետի:

-Ի՞նչ դեր եք ունեցնում:
 -Առաջին միայն երկուսը՝ Մա-գեսո՝ խուլիո Արոսարեմայի բե-մադրած «Դոն Ժուան»-ում եւ չորս կախարհ Ռոբարթ՝ Չայ-կովսկու «Կարադի լճում»: Նաեւ մասնակցում եմ գալա-համերգների: Զամի որ ծրագր-ված չէր իմ խմբի անդամ դառ-նալը, ներկայացումների եւ մաս-նակցիների օրակարգը միայն-պես դարձան եւ եղել: Հետագայ-ում, կարծում եմ, ավելի ցանկա-րարեմ:

-Այսպես սա՞նք հարցը՝ ի՞նչ կցանկանալիք դարձել:
 -Գիտե՞մ, ես հավատում եմ Ալ-վար Լեյմանիսի որոշումները, ու դա արդեն մեծ որոշումն է, թե ես ինչ կդարձեմ: Այնքան էլ հեշտ չէ, թե ես ինչ կուզեմ դարձել: Ամի-րաժեշտ է, որ դարձնակերպիկ համարաբանություն լինի, որդե-գի ցանկեպէս դարձան համընկ-նեն: Ես այս խմբում, ինչպե՞ս աս-նեմ, սասնարարից դուրս եմ:

-Ձեր վառ հարավային ար-տաքինի մասնակցությունը:
 -Ո՛չ, առաջին անգամ, օրինակ, հասակի: Սասնակցում է, որ դարձ-նեցիկ դարձնակերպիկներն ինձից բարձրահասակ են: Ես կարճահասակ չեմ, բայց ցան-բարձրահասակ էլ չեմ: Իսկ լաս-վիական բալետում, եթե նկատ-ել եմ, զրահներն ու աղբյուրները բա-լետական բարձրահասակ են: Իմ հասակը 1.75 է:

-Մեծն Բարիսնիկովի հա-սակն ընդամենը 1.67 էր:
 -Իսկ որոշ դարձանքերում այ-սօր չեն ընդունում բալետի դար-ողների, որոնց հասակը 1.80-ից բարձր է: Ինչ վերաբերում է Բա-րիսնիկովին, նա ազդեցություն է ունեցել իմ կյանքի վրա: Նա առ-հասարակ բոլոր դարձանքերի վրա է ազդել, ֆանի որ նրա դարձ-ըմեջ թեթեւություն կա: Ես գիտեմ, որ նա ծնվել է Ռիզայում եւ վեր-ջերս դարձել է Լասվիայի Հան-րապետության ֆալսադար:

-Շնորհակալ եմ ասել զարգա-լիս:
 -Երեւանում եր, 1994-ին, ինը տարեկանից. հիմա 32 եմ: Իսկ դարձանքից իսկ նուսումնարանում հայտնվեցի այստեղ. հորաբոց ուղիք սովորում էր բալետի ուղոր-ցում, եւ նա ուզում էր, որ ես էլ գնամ, ու ծնողներից հեշտ գրագ-ե-

կավ, թե ինձ կընդունե՞ն դարձ-վետի ուսումնարան: Ինձ տարան այնտեղ, սկսվեցի սուսուցիցն եւ ընդունվեցի երեք ամիս փորձա-քանութ: Երեք ամիս անց ուսուցի-չը ծնողներից ասաց, որ ես ցան-կավ դարձա կրթա՞ն: Սկսեցի դարձ-ըլ, իսկ ավարտական տարում բախտ քերեց, որ հայտնվեցի Մյունխենի ակադեմիայում, որ-տեղ դասավանդում էր Ալեքսանդր Պրոկոֆեյը: Նա ցան մեծ դար-ողների է դաստիարակել՝ Իրեկ Մուսախանյան, Սերգեյ Գլաշին եւ այլ: Երբ սկսեցի դարձալ Պրո-կոֆեյի հետ, ցան փորձեցի: Հա-յաստանում ինձ ցան էր դուր գա-լիս ժամանակակից դարձ, մու-ղեղն եւ այլն, իսկ Ալեքսանդր Ա-լեքսանդրովիչի մոտ սովորեցի, թե ինչպե՞ս միայն ցան կատարել դա-սական դարձ, ինչի վրա է այն հիմնված, ինչ կա ներսում: Եվ հետո մրցանակակիր դարձա Ուկրաինայում, Սերժ Լիֆարի անվան հայտնի մրցույթում: Դար-ողից հետո իմ առաջին աշխա-տավայրը եղավ Վիեննայի օմե-րան, որտեղ աշխատեցի մեկ տարի: Դարձում ունեցի դարձնակերպի-կի Շվեդիայից, որն ինձ ասաց. «Մե՞նք կարող եմք միայն դարձ, արի՛ Սոսկոլով»: Շվեդական ար-խայական օմերայում աշխատե-լ եմ վեց տարի. սկսեցի կորդեբալե-տից, հետո դարձա մեծակատար: Կային որոշ դժվարություններ, աս-նեն ժամանակ դեր չէին տալիս դա-րձը: Արդյունքում ես իսկապես սկսեցի իմ կարիերան՝ մասնակ-ցելով բազմաթիվ մրցույթների: Դարձանքեր եմ դարձել բազմա-թիվ միջազգային խորհրդակցա-կական մրցույթներում, ցան եւ առա-ջին սեղեր Հռոմում ու Թուրինի-ում, երկրորդ սեղ՝ Չեխոսլովակի-ա, երրորդ՝ Լիֆարի անվան մրցու-յթում, մրցույթի եւ մասնակցել Չիչաստանում եւ այլն: Ավելի ցան մասնակցում էի մրցույթնե-րի, ֆան դարձում էի Շվեդիայում: Դարձանքից հետո ուզում էի փորձել մեկ այլ դարձանք, եւ ինձ հրավիրեցին ԱՄՆ՝ Բոստոնի բա-լետ: Այնտեղ աշխատեցի երկու տարի, դարձեցի «Մարդու-Չար-դուկը», «Կոմեդիա» բալետնե-րում, Իրի Կիլիանի եւ Ջորջ Բալանչինի բեմադրություննե-րում: Հետո վերադարձա Եվրո-պա, անհրաժեշտ էր լուծել որոշ անձնական խնդիրներ, ու երկու տարի էլ դարձեցի Թուրիայի բա-լետի խմբում: Այնտեղ փչ մնա-

-Եվ ինչպե՞ս եք վերաբե-րում Ռիզային:
 -Գիտե՞մ, ցան-ցան գեղեցիկ ֆա-ղաք է: Անկեղծ ասած՝ երբ առա-ջին անգամ եկա Ռիզա, այն զգացողությունն ունեցի, որ ամ-բողջ կյանքս այստեղ եմ ամրել: Ես ցան արագ եմ ընտելանում նոր ֆաղափներին եւ երկրներին, ֆանի որ ցան եմ օրջել աշխարհում:
-Դուրս չափազանց գեղեցիկ եք ժողովում: Իսկ չե՞ք վրդու-վում՝ հանդիպելով մտալի դերձերի: Մեղ մոտ երբեմն դա դաստիարակ է:
 -Կարծում եմ, դա մնացել է խորհրդային Միությունից: Ի վերջո, Հայաստանն էլ էր խորհր-դային Միության մեջ, եւ այնտեղ էլ կան մարդիկ, որոնք ժողովում են կան չեն ժողովում... Փորձում եմ դա չնկատել: Ի վերջո, կյանքի նկատմամբ վերաբերմունքը միայն մեզնից է կախված: Եթե ցանկանում եմ ժողով՝ ժողովե-լ: Կարծում եմ, այստեղ ես մի ֆանի տարի անց անեն ինչ դերի ավելի լավը կփոխվի: Իսկ գի-տե՞մ, երբ Հայաստանում էի, հա-սակակիցներուց ցանքս էին ինձ նախասում, որ իբր զբաղ-վում եմ կանանց գործով ...
-Ի դեղ, հիշում եմ մեծն Մարիա Լիեդայի ասածը, որ բալետը հե՞նց տղամարդկային գործ է:
 -Ես էլ, ահա, փորձեցի բոլորին բացատրել, որ դա այդպես չէ: Ինչպե՞ս ասում են, ղեք եք դարձ-ապետ ընդունել եւ ներել:
-Ասում են, որ «սիրելի» հայե-րենով բառացիորեն նշանա-կան է՝ կանանց ֆո գավը»:
 -... եւ դա նշանակում է՝ ցան բանակահին, արժեքավոր մարդ ֆեղ համար:

Տարգմարույթը՝ ԱՆՊԵՅ ՇԱԿԻՆ
<http://rus.ism.lv>
 դեկտեմբեր 28, 2017
 «Տարգարսկույթը»
 ԱՐԵՎԻԿԱ ԲԱՄԵՇԻՅԱՆԻ

Լեւոն Ա. Սարգսյանը՝ Մասենադարանի հոգաբարձուների խորհրդի նախագահ

Մերոդ Մասեցի անվան հիմնադրամի «Մասենադարան» գի-տահետազոտական ինստիտուտում հունվարի 19-ին կայացել է հոգա-բարձուների ներստեղծ խորհրդի անդամիկ նիստը, որտեղ միաձայն փախարկությամբ հոգաբարձուների խորհրդի նախագահ է ընտրվել «Փյունիկ» մարդկային ռեսուրսների զարգացման համահայկական հիմնադրամի խորհրդի նախագահ, դասական գիտությունների դոկտոր, դոկտոր, ԵՊՀ Առկածաբանության ֆակուլտետի Հայ ե-կեղեցու դասնության եւ եկեղեցաբանության ամբիոնի վարիչ Լեւոն Սարգսյանը: Նա ՀՀ նախագահ Սերժ Սարգսյանի եղբայրն է:
 Բացի այդ, միաձայն փախարկությամբ Մասենադարանի հոգա-բարձուների խորհրդի ֆալստղար է ընտրվել Մասենադարանի Արխի-վային բաժնի վարիչ, դասական գիտությունների թեկնածու Ար-մեն Մախախանյանը:
 Հոգաբարձուների խորհուրդը ֆնարկել եւ հաստատել է «Մասենա-դարան» Մերոդ Մասեցի անվան հիմնադրամի գիտահետազո-տական ինստիտուտ» հիմնադրամի սօրտեմի ընտրության կանոնա-կարգը:
 Մասենադարանի սօրտեմի դասնակի համար մրցույթի օր է նա-նակվել մարտի 6-ը:
 Ըստ մամուլի սեղեկություններին, Մասենադարանի սօրտեմի դասնակի հավանական թեկնածուն սօրտեմի դասնակատար Կահան Տեր-Ղեւոնդյանն է: Նա եղել է Մասենադարանի գիտա-կան ֆալստղարն ու «Հայաստան» համահայկական հիմնադրամի գործադիր սօրտեմը:

Ե. ԹՈՒՄԻԿՅԱՆ-ԽԱՉԱՏՈՒՐՅԱՆ

Հովհ. Թումանյանի քանդակների սուրճ

1912-13թթ հայրությունը համազգային մասշտաբով նշում էր գրեթե գյուտի 1500 եւ հայոց գրաստեղծության 400 ամյակները : Չունենալով ազգային դերություն, հայրությունը անբեռնակալի արժանապատիվությամբ եւ երախտագիտությամբ էր նշում մեծ սարեղարձները: Արեւմտահայրությունը եւ արեւելահայրությունը դարձել էին, այսպէս ասած, մեկ ամբողջություն, մեկ հայրություն, մեկ ազգ: Դա համազգային զարթոնքի քաղաք էր : 1912-ը, բառի բուն իմաստով, վերածնունդի տարի էր նաեւ Թումանյանի համար: 1912թ. մարտի 20-ին Պետերբուրգի դատարանը չափազանց ծանրաբեռն ճակատագրով նախազգուշացրեց: Այլապէս սղախուկ էր Սիբիր, կամ ... Ուրեմն՝ ֆիզիկական առումով սա իրապէս կարելի է վերածնունդ համարել:

Թումանյանի ազատության լուրը մեծ խանդավառություն առաջացրեց հայկական քաղաքակրթության մեջ եւ մոսկովաբնակ բանաստեղծ Ալեքսանդր Օստրոյանը խնդրեց Թումանյանին մինչեւ Թիֆլիս

խեւառաջ Կովկասի հայոց գրողների ընկերության ղեկավարի շնորհիվ, անջափ հուզել էին նրան: «Մնացել Թիֆլիսում»: Սա թերեւս ամենից հաճախ հնչող ցանկություն-առաջարկն էր Սիամանթոյին: Բայց իր փոխարեն նա այստեղ թողեց Թումանյանին ընծայագրված բազմաթիվ գրքեր եւ հստակ որոշեց լինել Թիֆլիսը: Դա համար նա թէ անձնական եւ թէ անանձնական դատարաններ ուներ: Այս փառափուն էր աղոթում իր երբեմնի սերը՝ այն աղջիկը՝ Սաթենիկ Չաղեթյանը, որ թերեւս առաջին անգամ նոր էր գեղեցիկ զգացողությունների աղբյուր է եղել իր համար: Թիֆլիսը արթնացրեց Սաթենիկի հետ կապված վերհուշը՝ իրենց առաջին հանդիպումը Լոզանի կայարանում, լուսանկարը, որ փաստորեն թռչել էր աղջկանից եւ դառնել իր մոտ որդեկապիտան, օրհորդի նամակները, իր աղափինգները, որի մեջ տրեւի թէ ամենամեծ բաժինը իր սերն էր եւ իրեն սիրված զգալու զորավոր զգացողությունը: Մտերը նրան մերթ մեռում էին Լոզան, մերթ սանում Պոլիս: Սաթենիկից բաժանվելուց վեց-յոթ տարի անց Պոլսում նա գտել էր իր նոր սիրույն՝ դուխեցի արվեստագետուհի Մաննիկ Պետրեյանին: Եվ հիմա Թիֆլիսում հայտնվել էր գեղեցիկ սեր- հիշողության եւ գեղեցիկ սեր-իրականության միջուկ:

ԱՅՎԱԶՈՎՍԿՈՒ ԶՈԳԵՆՎԻՐՈՒՄԸ ՄԱՅՐ ԺՈՂՈՎՐԴԻՆ

Սա արդէլ է բարեկամական համընդհանուր սիրով: Իր արվեստանոցը եղել է ուխտատեղի, հյուրընկալվել են ռուսական եւ հայկական մշակույթի հայտնի անձինք: Այվազովսկին երազել է նաեւ ստեղծել միություն եւ համախմբել աշխարհում սփռված հայ արվեստագետներին:

Ծովանկարիչն իր կյանքի վերջին տարիներին հոգեկան խռովյալ վիճակ ուներ: 1894-96-ին, սուլթան Աբդուլ Համիդը, «Հայկական հարցը» վերացնելու նպատակով, Արեւմտյան Հայաստանի տարբեր փոխարկներում ու Պոլսում կոտորել էր

Բայրոնի այցը Մխիթարյաններին Սբ. Դավթար կղզում, Վենետիկ, 1899

սվել շուրջ երեք հարյուր հազար հայերի: Սարսափազդու այդ դեպքերը լսելով Այվազովսկին ցնցվում է: Նա ծովն է նետում իր թուրակներն ու ցանցները: Աղա Պասկեթում կոտորածներ, դրանք ցուցադրում է հարկում, Օդեսայում, Մոսկվայում, հուսալով օգնող վերաբերմունք... Իսկ Էջմիածին, Խրիմյան Հայրիկին գրած նամակում նշում է. «Սրբազանազուն Հայր, Դուք այնտեղ, մեմ այստեղ, կուլամք եւ կողբանք մեր թեմաք, կորսյան մասնակց Հայոց վրա եւ կխնդրեմք Աստվածային գթություն...»:

1898-ին, Այվազովսկին սիրով մասնակցում է լույս ընծայվող, մայր ժողովրդին օգնող դասական մեծ գրքին: Ինչը նաեւ հողված է գրում, նաեւ տղագրման քաղաք կոտորածի երկու զեանկարներ եւ Տրապիզոնի ծովափին ջարդը ներկայացնող դրամաները: Այդ գործերը ներկայացված են գրքում: Նա նկարել է նաեւ Կարսի գրավման դրամաները, որը հայտնի չէր Պասկեթին:

Կյանքի վերջին տարիներին Այվազովսկին մայր ժողովրդի ողբերգությունը ծանր վերաբերելով դրամաներ է նաեւ փոքր-կոտորածներ: Բացառիկ է նաեւ մահից հինգ ամիս առաջ դրամաներ «Բայրոնի այցը Մխիթարյաններին»: Դիմապորտների կենտրոնում նկարիչը մտադրեց էլ ներկայացնել 19-րդ դարի մեծամասն բանասեր, գրող Ղեւոնդ Ալիբանին, որը Բայրոնի այցին ներկա չէր... Կյանքի վերջին օրը, 1900-ին դրամաներ էլ է այրվող թեմաքում նախը:

Հոգեխռով ծովանկարիչը թողնում է Թեոդոսիայի Սուրբ Սարգիս եկեղեցու բակում, որտեղ կնքվել ու դրամաներ էր: Գերեզմանաբարի վրա արձանագրվել է՝ «Ծնվեց մահկանացու, թողեց անմահ հիշատակ»:

Շփոթվելով միջազգային արվեստի բարձր մակարդակներին ընկալելով Այվազովսկու բարձրագույն դասերը՝ ինքնաշիջ կատարությունն ու հնչող լույսի խորհմասնությունը, կարելի է նշել, որ 19-րդ դարի ծովի մեծ երգի գործերը հրաժեք են, արժանի միջազգային բարձր գնահատականի:

Այվազովսկու ծննդյան 200-ամյակին Մոսկվայում կազմակերպվեց մեծ ցուցահանդես: Առաջարկեցին ինձ ազգային նյութերը տղել իրենց գրքում: Առաջին անգամ ցուցադրեցին արտիստիկոս տղերքը, կնոջը ու ծնողների, մի քանի բարձրագույն լուսատյակներ, ներկայացնելով նաեւ որդես հայկական նկարիչ:

1979-ին վասակավոր արվեստաբանը կարողացել է ռուսական տարբեր հարկերից Այվազովսկու հայկական ֆառասուն նկարներ բերել Երեւան եւ ցուցադրել:

Շ.հասնաբանը կարողացել է հավաքել Մ.Սարյանի լավագույն նկարները, նաեւ գրեք տղագրել նա արվեստի մասին: Իսկ Այվազովսկու վերաբերյալ նրա գրեք տղել են Մոսկվայում, Սամարայում, Երեւանում, Փարիզում, Ամերիկայում եւ Բեյրութում: Շուրջ 75 հայկական նկարներ գտնվել են տարբեր փոխարկներում: Լ.Մ.

Հովհ. Թումանյան՝ հորեյանին ընդառաջ ՄԱՎՇԵ՛Ք ԱՅԱՏԵՂ Թումանյան-Թիֆլիս-Սիամանթո

մեկնելը անցնել Մոսկվա՝ սեղի հայ մշակութային ուղևորությանը հանդիպելու համար: Թումանյանը չմեծեց: Ավագ որդին՝ Մուսեղը հորից անբաժան էր:

«Իսկապէս հայրիկը էստեղ մեծ գործի վրա է... Հայրիկը էս 400-ի տնինն ցաւ բաներ է մտադիր անել, էստեղ Պետերբուրգի ու Մոսկվայի հայերից ուզում է մի բան սարել, մի ֆոնդ: Իհարկեւ, ցաւ է ոգետուրվել... Ամեն օր մի տեղ են լինում՝ բասրոն, ցուցահանդես, գրական մանկական հանդես, կոնժաքանություն, այցելություններ եւ այլն»: (Մ.Թ., աղբիւր 5-ին ընթանիին գրած նամակից):

Եվ հանկարծ, տարիների բաժանումից հետո, Թիֆլիսում, կարծես Արշիսակյան բասրոնում, Սիամանթոն հեռվից նկատեց օրհորդ Չաղեթյանին: Սիրելի մի դառն դրամաներ տղից: Նա առանց մտածելու մոտեցավ: Ավելի ճիշտ, անզգասկոտն կամ ինքնաբերական զննող աղջկա ուղղությամբ, թեւ վերջինս մեծակ չէր: Հետո դարձվեց, որ ընկերուհու՝ Նվարդի՝ Հովհաննես Թումանյանի դստեր հետ էր:

- Սաթո, - այսպէս էր կոչում դուք Սաթենիկին, - օրհորդը քո ծննդը, ճանաչեց իր դիմաց կանգնած տղանարան, լայն ժոքաց եւ անմիջապէս զգաց նրա հուսախաբությունը:

-Ներեցեք,- մեծ դժվարությամբ արտաբերեց Ասոնը, ես սխալված եմ:

-Այնքան էլ չեմ սխալվել, դարձնում Յարճանյան, ես Սաթենիկի փոքր տղան եմ: Հակառակի դէպքում քո Սաթենիկը բասրոն չէր եկել հիվանդ լինելու դատարան: Ներկայացումից հետո Սիամանթոն աղջիկներին ուղեկցեց տուն: Ինչ-որ նուրբ եւ հանդարտ տղանարան մեջ էր նա: Ինչ-որ բան էր կատարվում հենց՝ սաք, անմեղան, հաճելի եւ նորմալ բան: Արդեն հասել էին տան օդով: Ներս մտնելու անկեղծ արված հրավերը Ասոնը մերժեց: Հավանաբար, հոգու խորում շնորհակալություն հայտնելով Սաթենիկին, որ այդ օրը չէր եկել բասրոն, եւ ներողություն խնդրելով Սաթենիկից՝ իր մարդկային թուլության համար:

Նա հեռացավ Թիֆլիսից, ֆանի դեռ անագնիվ չէր գտնվել ինքն իր նկատմամբ :

Մի ֆանի օրով հետաձգեց ճամփորդությունը, ֆանի որ լսել էր, թէ ծովը փոթորկում է: «Սեւ ծովը այլեկոծված է, չեմ ուզեք ճանապարհվել, որ ձեր ձուկերը... տղանարան չըլլան»:

Ուր էլ որ ճամփորդեց Ասոն Յարճանյանը, նրան խնդրեցին մնալ եւ ստեղծագործել այդտեղ՝ Թիֆլիսում, ինչը բազմիցս կրկնեց Հովհ. Թումանյանը, Եվրոպայում... հեռու Պոլսից: Երանի՞ թէ լսեք:

«Պիտի երթամ. իմիններս հոն են»: 1915թ. մնացել էր ցաւ ֆիչ ժամանակ: